NATIONAL LIBRARY
JAN 15 1970
BIBLIOTEKU NACIONALA

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U. S. A.

WEDNESDAY, DECEMBER 10, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

86. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 10. DECEMBRIS 19. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

Divsimt jauniešu ALJA kongresā Kalamazū

DAŽI NO TIEM DAUZĪJA LOGUS UN LAUZA MĒBELES

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 17. kongress Kalamazū laikā na 27.—29. novembrim bija pulcinājis 181 dalībnieku. Gan paneļdiskusijās, gan darba grupās jaunieši iztirzāja ALJAs uzdevumus, pulciņu darbu, kultūrālās un politiskās darbības centienus. Pēc Valža Daigas un Ģirta Kaugara ziņojumiem par iecerēm nākošo sešu nedēļu nogaļu kursu un Divreizdivi semināra plānošanā kongress pieņēma rezolūciju prasot, lai nākošā gada vasaras brīvdienās visus latviešu sabiedriskos lauku īpašumus izlietot jauniešu latviskās izglītības veicināšanai: „Kongress aicina latviešu draudzes, biedrības un visas pārējās sabiedriskās latviešu organizācijas savos lauku īpašumos rīkot vienu, divi, trīs vai pat vairākas nedēļas ilgus latvisko zināšanu seminārus — jauniešu vasaras nometnes. Kongress aicina ikvienu latviešu jaunieti piedalīties šais nometnēs un aicina ikvienu latviešu organizāciju morāli un materiāli sekmēt šādu savas tuvākās apkaimes nometni gan ar lektoriem, audzinātājiem, gan ar naudas pabalstu.

Kongress uzdeva valdei radīt pastāvīgu „latvisko zināšanu semināru — jauniešu vasaras nometņu komisiju kāda valdes locekļa vadībā, kuŗa uzdevums izveidot pārskatu par kongresa atzinumiem latviskās izglītības jautājumos un tos kopā ar saviem ieteikumiem visos iespējamos veidos popularizēt latviešu sabiedrībā."

Kongress sākās ar amerikāņu vēsturnieka prof. Dr. Emanuela Nodela referātu „Latvija vakar, šodien un rīt". Dr. Nodels Rietummičigenas universitātē lasa Baltijas vēstures kursu un pagājušajā gadā apceļoja Baltijas valstis un Krieviju. Ar objektīvu, bet asu vēsturnieka skatījumu viņš vērtēja baltu tautu dzīvi komūnistiskajā režīmā, taču, visām grūtībām par spīti, viņa nākotnes prognoze nebija bez cerībām: tāpat kā latviešu zemnieki ar savu kultūru un gara mantām spēja paglābt tautu no iznīcības verdzības gadsimtos, tā pašreizējās Latvijas lauku ļaudis ir tautas nākotnes cerība (Referāta atreferējumu sniegsim atsevišķā rakstā. — Red.).

Kongresa dēgpunktā bija paneļdiskusija pēdējā dienā par latviešu jauniešu problēmām Amerikā, kuŗu vadīja architekts Andris Roze no Detroitas, bet piedalījās Raimonds Ziemelis (Kalamazū), Jānis Stāks (Milvoki), Māra Jurjāne (Klīvlenda), Liene Dindone (Džolieta), Sniedze Ruņģe (Kalamazū) un Valdis Vilks (Londona, Ontario). Pēc pārrunām par nacionālisma izpausmēm, asimilāciju, duālismu lojālitātē pret patvēruma zemi un Latviju, diskusijas ieguva drāmatisku kāpinājumu jautājumā, ko īsti esošajā situācijā varētu darīt latviešu jaunieši. Pie vārda pieteicās arī daudzi klausītāji. Pārrunās izskanēja doma, ka latviešu sabiedrībai būtu jāpārvar aizspriedumi un jāpalīdz jauniešiem atrast vietu tajā. Sabiedrības prasības no latviešu jauniešiem ir augstas: tiem jāgūst panākumi divās kultūrās, divās sabiedrībās. Caurmēra jaunieša spējas še neder. Tā latviešu jaunieša paraugtēls gandrīz vai tuvojas sava veida pārcilvēka iedeālam. Un tomēr tādi ir un darbojas latviešu sabiedrībā. Diskusija rosināja kongresa dalībniekus ļoti intensīvi domāt par praktiskiem veidiem, kā piepildīt savu sūtību. (Arī šīs paneļdiskusijas atreferējumu sniegsim atsevišķi.)

Iepriekšējā dienā bija notikusi paneļdiskusija par ALJAs darba problēmām Ojāra Upatnieka (Lansinga) vadībā, kuŗā piedalījās Jānis Bungs (Klīvlenda), Dace Ince (Milvoki), Anita Spolīte (Grand Rapidi), Egons Kubuliņš (Lansinga) un Auseklis Zaķis (Toronto). Diskusijas nostādījums ietvēra ALJAs vadības gada darbu un netieši izvērtās par nesaudzīgu valdes kritiku. Debašu beigu daļā dzīvi piedalījās arī liela daļa kongresa dalībnieku, meklējot veidus, kā padarīt efektīvāku ALJAs valdes darbību nākotnē. Kopdoma bija, ka valdei būtu jācenšas aizsniegt vairāk latviešu jauniešu nekā līdz šim (apvienībā pašreiz ir apm. 470 biedru, bet ASV ir vairāki tūkstoši latviešu jauniešu), jārada tiem iespēja satikties un jāievada viņu darbošanās mērķtiecīgā virzienā. Tāpat kā minētajā diskusijā, arī šajā trūka pievilcīgu konkrētu plānu, un daži jaunās valdes locekļi (Mārīte Detlava) pēc tādiem atkārtoti prasīja vēl nākošajā dienā.

Negadījuma dēļ ALJAs līdzšinējai priekšsēdei Ingridai Karlsonei kongresa dienas bija jāpavada mājās ar ieģipsētu kāju, kaut kāda iemesla dēļ mājās bija palikusi arī kasiere Ināra Parkere ar visām kases grāmatām. Tā kā revīzijas komisija bija cerējusi savu darbu veikt kongresa sēžu starplaikā, bija bažas, vai vispār izdosies sagaidīt revīzijas komisijas ziņojumu. To tomēr sagatavoja, jo Divreizdivi vadība bija ļāvusi izrevidēt savas ziemas nometnes rēķinus, kuŗus atrada labā kārtībā. Revīzijas komisijas pr-dis J. Mūrnieks arī ierosināja iziekt valdei pateicību.

Pesimistisku ziņojumu par ALJAs valdes darbu aizvadītajā gadā un ļoti skeptisku nākotnes prognozi sniedza priekšsēdes vietnieks Ulvis Grīnvalds. Pēc viņa domām, apvienības biedri vairās no sadarbības ar valdi, tādēļ biedru neaktivitātes dēļ nekādi projekti nav īstenojami. Valdes īpašā projekta viceprieksšsēde Aina Berķe ziņoja par apkārtrakstu izsūtīšanu un izpelnījās kongresa pateicību.

Jaunās valdes vēlēšanas notika kongresa otras dienas pēcpusdienā. Par ALJAs priekšsēdi ievēlēja Mārtiņu Dūmu (Filadelfija), par viņa vietnieku Jāni Bungu (Klīvlenda); austrumu apgabala viceprieksšsēdis būs Bruno Kleimanis (Ņujorka), vidienes apgabala vicepr-dis Mārcis Daiga (Kolumbusa), rietumu apgabala vicepr-de Baiba Strada, sabiedrisko lietu vicepr-de Gita Dzelzgalve (Vašingtona), speciālo projektu vicepr-dis Jānis Mūrnieks (Vašingtona), biedrzine Anita Grīnvalda (Anarbora), kasieris Aivars Bokalders (Ņudžersija), kasiera palīdze Līga Daiga (Toledo), sekretāre Mārīte Detlava (Vašingtona) un sekretāres palīdze Ieva Greize (Filadelfija). Revīzijas komisijas priekšsēdis būs Jānis Kleberis, bet locekļi Andrejs Sebris, Ziedonis Ķezbers un Modris Tīdemanis. Statūtu komisijā darbosies Valdis Daiga, Valdis Siliņš un Pēteris Jurjāns, bet par ALJAs padomniekiem apstiprināja Ulvi Grīnvaldu un Ģirtu Kaugaru.

ALJAs padomnieki Valdis Muižnieks un Ģirts Kaugars ziņoja par saviem projektiem jauniešu latviskās izglītības laukā nākošā gada vasarai. Latviešu valodas kursi notiks Rietummičigenas universitātē Kalamazū, un šoreiz tiem būs arī ieskaite (credit course). Paredzēti trīs kursi: valodas mācība, rakstu darbi un latviešu literatūra. Viena kursa dalības maksa 120 dol. Kursi sāksies 22. jūnijā un beigsies 14. augustā. Kanadas latviešu dziesmu svētku laikā Toronto no 30. jūnija līdz 6. jūlijam kursu gaitā būs

(Nobeigums 5. lpp.)

AINAS NO AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENIBAS 17. KONGRESA KALAMAZŪ

Augšā pa kreisi: Kongresa prezidijs (no kreisās) jaunievēlētais ALJAs valdes priekšsēdis M. Dūms, V. Ūdenāne, kongresa vadītājs J. Bungs, M. Detlava un M. Lele; pie sienas Latvijas karte, kuŗu Kalamazū jauniešiem dāvināja kongresa referents, amerikāņu vēsturnieks prof. Dr. E. Nodels. — Augšā pa labi: Jauniešu mūzikālā grupa Ceļinieki no Čikagas: priekšā no kreisās A. Aruma, P. Bokaldera un I. Kļaviņa; aizmugurē J. Treiguts, V. Ārums un T. Ulbis. — Vidū pa kreisi: Daļa kongresa laika aizritēja darba grupu sēdēs; priekšplānā viena komisija spriež par ALJAu un jauniešu pulciņiem, aizmugurē otra pārrunā jautājumu par apvienību un kultūras darbu. — Vidū pa labi: Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēde Anda Libere sarunā ar kongresa rīcības komitejas priekšsēdi Austri Ruņģi. — Apakšā: Paneļdiskusijā par latviešu jauniešu problēmām Ameirikā (no kreisās) O. Upatnieks, R. Ziemelis, J. Stāks, M. Jurjāna, diskusijas vadītājs A. Roze, L. Dindone, S. Ruņģe un V. Vilks. Foto: Aivars Ruņģis

Celsme ceļas

IZVĒRTĒTI VĒCO ĻAUŽU MĪTNES IEGĀDES NOTEIKUMI

Bezpeļņas sociālās labdarības organizācijas Celsme padomes sēdē 29. novembrī Ņujorkā valdes pr-dis K. Balodis ziņoja, ka tagad jāizšķiras, kādu ceļu tālāk iet. Pēc līdzšinējās ziedojumu akcijas norises spriežot, ir pierādījies, ka ar latviešu sabiedrības atbalstu vien veco ļaužu mītni nevarēs uzcelt, tādēļ jāmeģina izmantot amerikāņu financēšanas plāni. Latviešiem pieņemamāks būtu federālās valdības plāns, pēc kuŗa aizdod līdzekļus uz 50 gadiem par 1% gadā. Naudu saņem no bankas par 7½% gadā, bet 6½% maksā valdība, bet naudas aizņēmējiem jāmaksā tikai 1%. Bez tam 20% no dzīvokļiem valdība samaksātu no saviem līdzekļiem tiem, kuŗiem materiālais stāvoklis slikts. Dzīvoklis vieniniekam sastāvētu no dzīvojamās istabas, kuŗā būtu arī jāguļ, virtuves un vannas telpas. Vecākam pārim būtu kā dzīvojamā, tā guļamistaba, bet, vienam no viņiem mirstot, otram jāpāriet vieninieka dzīvoklī. Atkarā no sociālās apdrošināšanas lieluma šāds dzīvoklis varētu maksāt 35—80 dol. mēnesī.

Šādai mītnei jābūt apdzīvotu centru tuvumā, kur ir baznīcas, veikali, veļas mazgāšanas iespējas, kino un cits ikdienai vajadzīgais. Tādēļ veco ļaužu mītni nevar ierīkot Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Katskilu kalnos vai Gaŗezerā. Arī apbūves gabalu nevar iegādāties bez federālās valsts pārstāvju komitejas piekrišanas. Vecajiem ļaudīm visi līdzekļi šādā gadījumā nebūtu jānodod īpašuma pārvaldītājiem. Gatavot uzturu pašam vai izmantot kopgaldu, būtu katra iemītnieka izvēlē. Šādu īpašumu varētu pārvaldīt paši latvieši, ar latviešu sarunu valodu. Pēc federālās valdības noteikumiem, šādā mītnē jāuzņem visi bez jebkādas diskriminācijas, bet tā kā sarunu valoda būtu latviešu, tas varētu atturēt citu tautību piederīgos mītnē dzīvot.

Pārvaldes ziņā izdevīgākais būtu, ja mītni varētu izveidot 100—120 iemītniekiem, jo šāds skaits nodrošinātu visa pārvaldes aparāta pilnīgu nodarbinātību. Nebūtu ieteicams mītni būvēt pa daļām, bet uzreiz, jo valdība piešķir aizdevumu visa īpašuma būvei, pārvaldei un uzturēšanai, bet ne inventāra iegādei, kas jāpērk par pašu līdzekļiem. Aizdevumu valdība var piešķirt, ja pašiem savākti vismaz viena gada administrātīvie izdevumi.

Mītnei jābūt celtai pēc paredzētiem noteikumiem. Tā, piemēram, visām durvīm jāveŗas uz ārpusi, jābūt trauksmes sistēmai, vannām vajadzīgi reliņi, jāiekārto arī citas drošības ierīces. Tādēļ nav izdevīgi kādu vecu ēku pārvērst veco ļaužu mītnē, jo pārbūve izmaksātu dārgi. Šai sakarā Celsme jau sarunājusi amerikāņu architektu Viljamu K. Džonku, kas speciālizējas tieši veco ļaužu mītņu celšanā. Ir izredzes vēl šogad no valdības saņemt apstiprinājumu, ka Celsmei ziedotās summas atsvabinātas no ienākuma nodokļa.

Otrs mītnes celšanas veids būtu ar t.s. „Housing" palīdzību, kas sagādā dzīvokļus veciem cilvēkiem, bet iecelšo projektu pārvaldītājus. Tādēļ šī iespēja latviešiem mazāk izdevīga.

Pēc sarunām padome atzina, ka nav iespējams veco ļaužu mītni uzcelt ar latviešu sabiedrības atbalstu vien, bet jābazējas uz federālās valdības aizdevumiem. Ar

(Nobeigums 5. lpp.)

Pēteris Aigars

Latviešu tautas nākotnes izredzes

(I)

Šis grūti atminamais jautājums nodarbina kā apzinīgākos trimdiniekus, tā tautiešus dzimtenē, īpaši to paaudzi, kuŗa izaugusi pēc Latvijas neatkarības iznīcināšanas. Bez nākotnes perspektīvām neviena tauta nevar dzīvot, tāpat kā cilvēks nevar eksistēt, atrazdamies izredžu strupceļā. Vai mums ir izredzes pēc visa tā, kas noticis pēdējos 30 gados un joprojām notiek mūsu tēvzemē, kur latvieši vairs nav paši sava likteņa lēmēji? Kamēr tauta apzinās savu aicinājumu, kamēr tā spēj nosargāt savu valodu, kultūru un reliģiju, tikmēr arvien ir izredzes.

Pasaulē nekas nav sastindzis, viss plūst un pārveidojas. Tautu eksistence nav atkarīga no stipro kaimiņu vēlmēm vai politiskiem aplēsumiem, bet no tautas locekļu fiziskās un garīgās modrības, no pielaikošanās un pretošanās spējām. Tauta dzīvo arī bez zelta, ja tas tām nolaupīts, bet iet bojā, ja zaudējušas savus nacionālos centienus, savu vitālitāti. Nevis tas noteic kādas tautas stiprumu, cik tai ir tanku un lielgabalu, bet gan — cik šūpuļu un darba roku. Technikas progress nebūtu nocenojams pārāk zemu, bet mēs pielaistu vislielāko kļūdu, savas tautas likteni saistot tikai ar kaŗa un rūpniecības technikas sasniegumiem, kuŗi visi pagaidām ir tikai lielvalstu rokās.

Nevis labākie ieroči, bet labākā morāle izšķir ne vien kaŗus, bet arī saimnieciskās un kultūrālās sacensības šajā pasaulē, kuŗa gan ir izpētījusi debess ķermeņus, bet netiek galā ar zemes lietām. Ja būtu citādi, tad nepastāvētu vairs neviena maza tauta. Taču daba vēlas, lai augtu lieli un mazi koki, lai būtu lieli un mazi kalni, lai dzīvības fainomens eksistētu ar lielu un mazu tautu plašām. Ūtopija par vienu valodu pasaulē un par vienu tautu ir tikpat veca kā Bābeles torņa leģenda.

Kas dziļāk ieskatījies vēstures pretrunīgajos noslēpumos, būs atklājis likumu, ka lielu un arī mazu tautu dzīvē ir savi uzplaukuma un arī savi lapkrišas periodi, kad liekas, ka viss ir zaudēts. Tomēr neviena nelaime nav tik liela kā sākumā liekas, un neviens panākums nav tik neapstrīdams, kā uzvarētājam pirmajā apskurbumā šķiet. Uzvaras pārvēršas tautu nelaimē un zaudētās kaujas ar laiku kļūst par uzvarām. Lai izprastu notikumus, ir jānostājas mazliet nomaļus. Neviena tauta, kuŗa grib dzīvot, nevar savos apsvērumos vadīties tikai no emocijām, naida vai draudzības jūtām pret citām tautām, bet gan no savām un savu kaimiņu dzīvības interesēm.

Lai pārdzīvotu šo piemeklējuma laiku, latviešu tautai, manuprāt, nav jāiesaistās neauglīgā sacensībā pēc labklājības, kuŗas logatiem nav izmēru, bet gan jāpūlas koordinēt savi garīgie un fiziskie spēki, jābūt nomodā par paaudžu vitālitāti. Tukšas zemes arvien krīt par upuri vanaļiem, par spīti augstās kultūras paliekām. Mūsu īsais neatkarības laiks nav latviešu tautai atklājis visus patstāvības saglabāšanas noslēpumus. Mēs, ārēji būdami neatkarīgi, zemapziņā tomēr glabājām šaubas par savas neatkarības vērtību, vai tās labad ieteicams maksāt augstāko cenu. Tas zīmējas sevišķi uz tiem, kuŗiem jaunā valsts bija devusi vairāk nekā viņi savā mūžā spētu notērēt. Arī mūsu inteligences samērā plašais slānis bija Kremļa ķirmju pamatīgi izcaurumots. Tomēr tautas sirdsapziņa nav apklusināta. Vai citādi septiņkārtējais Ļeņina ordeņa laureāts pat pēc nāves būtu jāapsarga kapā tiem pašiem sargiem, kuŗa sargāja viņa laicīgo mītni vienā no greznākajām Rīgas priekšpilsētām?

Tautai Latvijā un arī dažam labam trimdiniekam „tālredzīgi viszipi" ir pūlējušies iestāstīt, ka rietumvalstīs nav ieinteresētas Baltijas valstu liktenī, ka padomju armija nekad neatdos zemi, kuŗu iekarojusi. Taču pasaulē nav tādu tautu, kuŗas būtu izredzētas citas kalpināt, tāpat kā nav tādu tautu, kuŗām būtu aizliegts cīnīties par savu brīvību un neatkarību. Vismaz jaunā paaudze Latvijā nav šī pesimisma indes sagandēta. Tā zina, ka svētās govis tāpat padotas novecošanai kā nesvētās.

Ko vēlas jaunā paaudze Latvijā? Vispirms tā vēlas sociālismu ar cilvēcīgu seju, tā vēlas šķit tos pašu brīvības, individuālās un nacionālās brīvības augļus kā savā laikā varonīgie ungāru un čechu studenti. Daži domā, ka nacionālkomūnisms ir neiespējams, ka sociālisms ar cilvēcīgu seju ir tikai jaunatnes akla iedoma, bet Rietumos ir pietiekami daudz sociālisma paraugu, kuŗi labāk par visām teorētiskajām programmām pārliecina padomju jaunatni, ka nevis nacionālo īpatību ievērošana, bet ignorēšana novedusi padomju saimniecību un ideoloģiju strupceļā, kur nevar līdzēt arī policijas un birokratijas vara.

Nebūs rašu naida kultivēšana, ja atzīsim valsirdīgi, ka tas sostalinu un viņa mantinieki, ir tuvāks krievu tautas mentalitātei nekā sociālisms, kuŗu pazīst Rietumos un kuŗam piekērusās strādnieku masas, kas noraida privātuzņēmības absolūtismu. Stalinisms bija un paliks krievu nacionālkomūnisms, kas nav pieņemams tām mazākuma tautām, kuŗas ar varu iekļautas padomju imperijā un kuŗu dzīvi un garīgo potenciāli savā labā izmanto krievu lielvalsts. Mazākuma tautas — šīs mazākums, liekas, tuvojas 50% no visa Pad. savienības iedzīvotāju skaita, vēlas citu sociālismu, vēlas revizionismu; tās vēlas tādu sociālismu, kuŗā darba daritājam, nevis darba devējam vien ir noteikšana par ražošanas procesu un peļņas sadali; tās vēlas individuālo brīvību.

Rietumos kultivētais pretkomūnisms, jāatzīstās, nav bijis tik iedarbīgs serums pret komūnisma izplatīšanos kā revizionisms, kas radies pašā komūnisma lielvalsts paspārnē, izaudzis no pieredzes un secinājumiem par to, ko partija solīja 1917. gadā un ko dod un sola 1969. gadā. Revizionisma process nav kādas apvienotas ideoloģijas izraisīts, bet cilvēka veselā saprāta, tautu nacionālo instinktu diktēts; tas ir daudz spēcīgāks par visām Ļeņina un Stalina dogmām, kaut arī labi samaksāti „teorētiķi" desmitkārt to pierādītu par maldīgu. Politiska doktrīna, būdama savos pamatos amorāla, nevar būt par iedigli jaunai morālei. Kādi ir krievu imperijas mērķi, tas par jaunu deklarēts žurnāla „Voprosi Istoriji" šāgada oktobŗa numurā, kur cita vidū, rakstot par nacionālo valodu problēmām, teikts: „Sociālistiskās sabiedrības veidošanās procesā krievu valodas apgūšana kļuvusi par nepieciešamību daudziem miljoniem nekrievu. Uz viņu pieprasījuma dažādu nozaŗu nacionālajās skolās līdztekus citiem priekšmetiem sāka mācit krievu valodu. Ne tikai izglītības apgūšanai, bet arī sabiedriskajā dzīvē krievu valodu izmanto arvien vairāk un vairāk." Liekas, katram mazākuma tautības loceklim, kuŗš prot patstāvīgi domāt, nebūs šaubu, ko šis krievu valodas daudzināšanas un priekšrocību manevrs nozīmē.

(Beigas nāk. numurā)

ZIEDOJIET DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS PALĪDZĪBAS DARBAM!

Ziedojumi nododami visās DV nodaļās un DV apvienībās

Kas notiek Minsteres latviešu skolā?

UZ MINSTERI, VĀCIJĀ, BRAUC SKOLĒNI NO VISAS BRĪVĀS PASAULES

Augusta beigās Minsteres latviešu tautskolā un ģimnazijā sākās jaunais mācību gads. Ir sava īpatība šai skolai. Parasti skolās jaunie audzēkņi nāk klāt sākuma klasēs. Minsteres latviešu skolā arvien nāk klāt jauni audzēkņi visās klasēs, sevišķi pēdējās, no gandrīz visām brīvās pasaules valstīm, kurās dzīvo latvieši.

Šogad skolā jauno mācību gadu uzsāka ar 8 audzēkņiem. „Ārzemnieku" rekordskaitli īstenoja Kanada ar 8 skolēniem, no ASV iebraukuši 3, no Anglijas — 5, bet no Zviedrijas 3. Pārējie ir Vācijas latviešu bērni. Pēc Ziemsvētkiem ieradīsies pirmā skolniece no Austrālijas — Māra Veikerte. Turienes latviešu kultūras fonds ir radījis stipendiju ceļa izdevumu segšanai vienam audzēknim uz Minsteri, bet vecākiem pašiem jāsedz uzturēšanās izdevumi internātā un skolas nauda. Trūcīgiem un čaklīem audzēkņiem skolas naudu atlaiž. Izņēmuma gadījumos skola maksā arī stipendiju uzturēšanās izdevumu segšanai, ja ienācis pietiekami ziedojumu.

Dzīve internātā visiem patīk. Kā lielā draudzīgā ģimenē, nemanot rosīgā darbā, pašu brīvās nodarbībās un spēlēs aizrit diena pēc dienas.

Varbūt dažkārt liekas, ka internātā skolēni viens otru traucē. Tas tā varētu būt. Taču internātā ir noteikts mācību laiks, kad nedrīkst staigāt apkārt, bet jābūt savā istabā un jāstrādā. Ja grib pilnīgi netraucēti strādāt, var ieslēgties savā istabā un mācīties. Tas attiecas gan uz pēdējo klašu audzēkņiem. Tā ir moderno internātu priekšrocība. Internāta gaiteņi ir plaši, arī sliktā laikā var pastaigāties, sarunāties un čalot. Apdzīvojamās telpas veidotas tā, ka 10 iemītnieku veido kopīgu nošlēgtu stāvu ar atsevišķu lasāmtelpu, tējas virtuvi, vannu un visām citām labierīcībām.

Mācīšanās laiks ir pirms un pēc vakariņām. Pamatskolēniem gan pēc vakariņām jāiet gulēt. Pēc mācīšanās laika visa māja atdzīvojas. Katram ir kāda blakus nodarbība. Nu ir īstais laiks kaut ko paveikt. Kuŗi negrib paši darboties, tie drīkst pulcēties televīzijas telpā un, ja vien rāda piemērotu filmu, noskatīties raidījumus. Darbojas šacha sekcija un sporta pulciņš. Interesenti var vingrināties klavieŗu spēlē internātā un arī iestāties Minsteres mūzikas skolā.

Mācības skolā sākas piecas minūtes pirms astoņiem ar kopīgu lūgšanas brīdi skolas aulā. Skolotāji pēc kārtas, katrs savā dienā, izvēlas dziesmas un saka piemērotus dievvārdus, vai arī visi lūdz kopā. Tad skolas saime sadalās pa klasēm. Darbojas 6 pamatskolas un 7 ģimnazijas klases. Lielākā daļa Ziemeļamerikas latviešu jauniešu ierodas Minsteres latviešu ģimnazijā vienu gadu intensīvi pamācīties latviešu valodu, Latvijas vēsturi un vācu valodu. Tie ir pēdējo klašu ģimnazisti, tādēļ vairumam pagrūti sekot mācībām nepietiekamu latviešu valodas zināšanu dēļ. Bet tas nav šķērslis, kuru nevarētu pārvarēt; ja vien ir griba un interese, tad var daudz iemācīties. To rāda pieredze. Daži ierodas mūsu ģimnazijas pēdējā klasē un apmēram viena gada laikā vai divos gados iemācās pat tik labu vācu valodu, ka var nolikt ģimnazijas gala pārbaudījumus. To pašu varētu teikt par latviešu valodu. Tikai diendienā mācoties un nepārtraukti to runājot, var iemācīties un ieaugt valodas dikcijā un teikumu uzbūvē. Parasti Minsteres latviešu ģimnazijā pavadīto laiku citu valstu skolās atzīst un ieskaita, t.i. skolēnu pārceļ nākošajā klasē. Protams, iepriekš tas jāpieteic skolā un jādabū atļauja zināmu laiku mācīties Minsterē, ja nedomā pilnīgi pārnākt uz šo latviešu ģimnaziju. Ja dzīvesvietas skolā tomēr nepārceļ

Marija Urnežus

ES ESMU ATRAISĪTS

(Ģen. Jāņa Priedes piemiņai)

Es esmu atraisīts
Un dzēstas sāpju pēdas.
Man līdzi nenāk vairs
Nekādas zemes bēdas.

Es esmu atraisīts
No svešu zemju ēnām
Un gaismā paceļos
Uz jaunām tālēm lēnām.

Kungs, Tu, kas ilgas dedz
Un dzīvību man devis,
Kas manī nemirstīgs,
Plūst atpakaļ pie Tevis.

Es beidzot atraisīts!
Ak, neskumstiet par mani!
Lai Dieva mīlestībai dzied
It visi zemes zvani!

Leonīds Siaucitājs

Pie sirmā skaņraža Harija Ores Hongkongā

Domāju ka par mūziķiem Orēm ir dzirdējušas vairākas latviešu paaudzes. Pirms vairākiem mēnešiem, esot ceļā no Sidnejas uz Sanfrancisko, man pēc iepriekšējas vēstuļu apmaiņas Hongkongā izdevās satikt skaņradi Hariju (Harriju) Ori, kurš jau kopš pirmā pasaules kaŗa šķirts no savu vecāku dzimtās vietas Mazsalacas, Latvijā. Pats viņš dzimis Pēterpilī un pašreiz ir 84 gadus vecs.

Minēju — Ores. Latvijā dzimis, audzis, darbojies par ērģelnieku un komponistu (daudzkārt arī citur Eiropā) ir Ādams Ore (1855.—1927.), Harija Ores krusttēvs, 30 gadu vecāks par viņu. Ādamu Ori būtu jāatceras un jāpazīst kaut vai sakarā ar viņa dziesmu „Dauguviņa, māmuliņa", savā laikā uzvesto viņa vienceliena operu „Gunda", vienu orātoriju un citiem darbiem. Mazsalaciešu Oru ģimeņu daudzās atvases vēl arvien mīt kā dzimtenē, tā svešumā.

Šoreiz rakstu tikai par skaņradi Hariju Ori, kurš, sasniedzis sirmu vecumu, jau ilgi dzīvo tālu no Latvijas — Tālajos austrumos, kopš 1936. gada Hongkongā. Latviešu mūzikas vēstures pārzināšanas labā jācenšas uztvert un vākt katru ziņu par svešumā esošajiem māksliniekiem. Harijs Ore ir viens šāds gadījums. Sarakstījies ar komp. prof. T. Ķeniņu, Toronto, Kanadā, un mūzikas archīva pārzini E. Biezaiti Austrālijā, uzzināju Harija Ores adresi un izkārtoju iespēju viņu Hongkongā apmeklēt, parunāties un pajautāt šo to. Cik lielais vecums un veselības stāvoklis pieļāva, viņš atbildēja, taču sarakste vēl jāturpina. Vienojāmies, ka to darīs komponists T. Ķeniņš, lai divkārši netraucētu veco un cienījamo komponistu Hongkongā.

Kā skolotāja dēls audzis un mācījies Pēterpilī, Harijs Ore 1912. gadā pabeidza turienes universitāti, speciālizējoties ģeoloģijā, bet līdztekus jau bija ieguvis konservātorijas diplomu kompozicijā (1910. g.) un klavierspēlē (1911. g.). Jau sarakstoties viņš uzsvēra: „Kāda laime bijusi mums daudziem — pazīt Jāzepu Vītolu!" H. Ore no J. Vītola darbiem sevišķi augstu vērtē klavieru variācijasportretus un „Sprīdīša" uvertīru. Vēstules, kuŗas saņēmu no Ores, bija rakstītas daļēji latviešu un angļu valodā, kas saprotams, jo kur tas laiks, kad viņš dzirdējis dzimto valodu. Arī viņa dzīvesbiedre (mirusi jau sen Parīzē) nebija latviete, tāpat adoptētais dēls, kas tagad dzīvo Anglijā.

1915. gadā Harijs Ore devās koncertturnejā uz Tālajiem austrumiem, bet gadu vēlāk uzsāka paidagoga darbu vispirms Vladivostokā, pēc tam Šanghajā un Kantonā. 1919. gadā britu un amerikāņu atbalstīts, viņš ierīkoja Latvijas konsulātu, pēc tam atkal koncertēja, aizbraucot līdz Saigonai un pat Austrālijai, bet 1936. gadā iekārtojās uz dzīvi Hongkongā, kur viņam piešķirts Hon. F.T.C.L. grads mūzikā. Tā prof. Harijs Ore strādā vairā nekā 30 gadu gan par klavierspēles, gan kompozicijas teorijas pasniedzēju šai augsti kultūrālajā ķīniešu un britu apdzīvotajā vietā.

Hongkonga ir bagāta, dabiski skaista, ar augstu standartu skolās, konservātorijā un universitātē. „Tu pērle austrumos" — par Hongkongu teicis prof. A. Švābe. Arī es šo „pērli" esmu iemīlējis un bieži apmeklējis, tomēr Hariju Ori sameklēt izdevās tikai šogad: tālruņa viņam nav, dzīvo — kaut pats vientuļš — simpatiskā izglītotu ķīniešu ģimenē, satiekas ar luterāņu draudzes komitejas darbiniekiem un nedaudziem citiem draugiem.

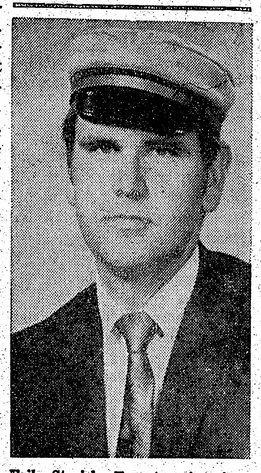

Eriks Sturiska Toronto universitātē ieguvis B.S. grādu humānitārajās zinībās. Viņš pieder pie korporācijas Lacuania saimes.

Labi atceros, ka par Hariju Ori Rīgā arvien stāstīja prof. Pauls Suberts, jo bija apmēram vienos gados un reizē beiguši Pēterpils konservātoriju klavieru klasē. Tā mēs Rīgā labi zinājām, ka Harijs Ore sarakstījis koŗa un solo dziesmas, stīgu kvartetu, garākus gabalus stīgu instrumentiem, daudz darbu klavierēm, no kuŗiem viņš Latvijai tālās zemēs propagandēja latvju rapsodijas, pats tās izpildīdams, pat Austrālijā 1923. gadā. Londonā, Anglijā, viņam ir izdevējs, un Ores darbu sarakstā rezdami arī tituli „A Message from Latvia", „Latvian Bagatelles" un līdzīgi. Tā dzimtenes mīlestība, par spīti svešumā aizvadītajiem 50 gadiem, atbalsojusies Harija Ores dailradē! Viņa kompozicijas raksts ir akadēmisks, varbūt līdzīgs Glazunovam, un tagadne tikpat kā nemaz nav atbalsojusies viņa izteiksmē.

Bet nu par pašu tikšanos ar Hariju Ori! Aizrakstīju viņam, ka ar kuģi ieradīšos Hongkongā, un lūdzu noteikt satikšanās vietu. Sekoja skaista atbilde ar piezīmi: „Cik mīļš mums varētu būt Burtnieku ezers, ja tur varētu tikties!" Ore savos 84 mūža gados šovasar pirmo reizi atradās slimnīcā, arī mana apmeklējuma laikā bija vēl gultā kāju nespēka un vecuma dēļ. Hongkongā, pašā kalna virsotnē, The Peak, ir ērta slimnīca-sanatorija, kuŗu lietus gāzēs man nācās sasniegt pēc tikko pārskrējuša tropu taifūna. Ierados tur nosalis (tropos!) un salijis, bet slimnīcā arī mani „apkopa". Tā varēju doties Ores istabā. Smaidīgs, simu bārdu apaudzis, latviskas sejas latvietis, mūsu ievērojamais tautietis, 54 gadu aizvadītājs Tālajos austrumos, tūkstošā skolēnu skolotājs, daudzu darbu autors!

„Tā, mums abiem ir latvisks vārds," viņš teica ar ļoti simpatisku smaidu. „Jūs — slaucītājs, es — ore vai orīte. Es visiem pasakaidroju, ko nozīmē mans vārds, ka tie ir rati, nevis ore — rūda..." Tad arī es piebildu, ka visās akadēmijās un universitātēs, kad man prasa par mana uzvārda izcelsmi (ko parasti uzreiz dara), varu atbildēt, runājot par Latviju.

Atbildot manam lūgumam, Harijs Ore stāstīja par savu dzīvi, ģimeni, ķīniešu draugiem, izdevēju — visu to, ko īsumā esmu še jau atzīmējis. Lūdzu sirmo komponistu izgatavot pilnīgu viņa kā iespiesto, tā vēl nepublicēto darbu sarakstu, pateikt vietu, kur glabājas viņa archīvs; atgādināju arī, ko viņš labi zina, ka trimdā vienīgajā vietā Adelaidē, Austrālijā, ir ievērojams latviešu mūzikas archīvs. Tajā ir jau daudzi Harija Ores darbi. Tas būtu iegaumējams latviešu pianistiem, kuŗi meklē mazāk dzirdētus darbus. Būtu arī labi, ja latviešu nacionālajos svētkos — kā valsts, tā universitātes — atskaņotu tikai latviešu autorus vien: archīvs Adelaidē liecina, ka piemērotu darbu netrūkst.

Apmeklējumam tuvojoties beigām, lūdzu Hariju Ori palikt ar mums tikpat/sirsnīgā kontaktā kā līdz šim, uz ko viņš atbildēja: „Senču dzimtenes stars — ar vēstulēm un personām — ir man atspīdējis arī sirmā vecumā!"

Ak, kā mēs smējām, atceroties nostāstus par viņa temperamentīgo krusttēvu-ērģelnieku, kas mazajās Latvijas baznīcās, kustinot koka reģistru kloķus, dažreiz tos izrāvis kā mietus no zemes pavisam laukā!

Arsti nierina, un Ore cer, ka viņa organisms, kas nav slims, pieļaus kāju dēļ pāriet no gultas uz krēslu, lai varētu turpināt darbu.

(Nobeigums 5. lpp.)

Ar aizsietu muti

Amerikas latviešu apvienības sasauktajā informācijas darbinieku sanāksmē Pitsburgā vairāki runātāji uzsvēruši, ka jāaktivizē ārējā informācija.

Kā var sniegt informāciju cilvēks ar aizsietu muti? Mutes atvēršanai vispirms nepieciešamas divas lietas: dati un valoda. Pēc laikrakstu ziņām, prāv. N. Trepša sanāksmē norādīja, ka „trūkst piemērotu datu", bet citi runātāji, liekas, bija piemirsuši, ka ārējā informācija kā politiska, vēsturiska, žurnālistiska vai literāra būs nesekmīga bez datiem un valodas.

Rakstu, kuŗš nav pietiekami motivēts ar ticamiem faktiem un datiem, amerikāņi uzskata par propagandu, un neviens žurnālists to neievietos. Mūsu pašreizējos apstākļos faktu savākšana prasa daudz vairāk laika nekā raksta uzrakstīšana. Kaut arī jau būtu uzcelta māja dokumentācijas centram, diezvai mēs zinātu, no kuŗa gala sākt, jo mums nav pieredzes šai lietā. Vēsturisku faktu dokumentācija visu laiku bijusi atstāta novārtā. Vai nevajadzētu atbalstīt prof. Dr. E. Dunsdorfu Austrālijā, lai viņš savu darbību varētu paplašināt? Bez sabiedrības atbalsta viņš jau ir sakārtojis desmito „Archīvā" sējumu, kas rāda, ka viņam ir interese un arī vajadzīgā pieredze.

Valodas problēma ietver latviešu valodas kopšanu un tulkošanas prasmi. Šī problēma ir tik plaša, ka varu to pieminēt tikai vispārēji. Prof. L. Felsenberga-Bērziņa šāgada Austrālijas latviešu rakstnieku dienās Melburnā atzinusi vārdu aizņemšanos no citas valodas par nevēlamu, bet ar tiem vārdiem, kuŗi ir latviešu valodas vārdnīcā, nav iespējams uzrakstīt rakstu par stereo, tādēj vārdu aizņemšanās kļūst nenovēršama. Arī vācu valodā ir daudz pēdējā laikā aizņemtu vārdu. Sajukums var rasties tikai tad, ja viens rakstītājs šos jaunvārdus pārņem no krieviem, bet otrs tos pašus no angļiem, kā arī, ja tie skan atšķirīgi. Otrkārt, modernās valodas tiecas vienkāršot gramatiku. Arī mūsu valodniekiem būs jāapsveŗ latviešu gramatikas vienkāršošana, jo ļoti sarežģīta gramatika palikusi tikai primitīvu tautu valodām.

Bieži dzirdēts poētiskais epitets, ka latviešu valoda ir skaista. Taču latviešu valoda ir ne vien skaista, bet arī laba. Cik ir tādu, kas var pateikt, kāpēc latviešu valoda ir laba? Lai to pateiktu, būtu jāsalīdzina angļu un latviešu valoda. Šis salīdzinājums visvairāk nodarētu mūsu tulkiem. Šajā virzienā nav nekas darīts. Mums trūkst mērķtiecības. Piemēram, stipendiju vajadzētu piešķirt tādam studentam, kas apņemas disertācijā salīdzināt valodas.

Kāpēc no angļu valodas ir viegli tulkot latviski, bet no latviešu valodas grūti tulkot angliski? Latvijā izdotajā latviešu valodas vārdnīcā esot ap 45.000 vārdu, bet Vebstera angļu valodas vārdnīcā ir 550.000 vārdu — 12 reižu vairāk. Ja vārdu ir mazāk, tas nenozīmē, ka valoda ir mazvērtīga. Arī franču valodā ir daudz mazāk vārdu nekā angļu valodā. Angļu literārā valodā lieto ap 20.000 vārdu. Cik vārdu lietojis, piemēram, Kārlis Skalbe? Šie skaitļi nav bez nozīmes. Valodās ar mazāku vārdu daudzumu, to nozīme kļūst stabilāka. Tas nozīmē, ka latviešu vārds, pārtulkots angliski, gūs citu nokrāsu vai pat nozīmi, tāpēc jāpārtulko doma, nevis vārds. Latviešu valodā noskaņu var izteikt ar vārdu savienojumu, bet angļu valodā ar attiecīgai noskaņai izraudzītu vārdu. No nodrāztiem vārdiem jāizvairās abās. Latviešu valodā, lai izteiksmi padarītu svaigāku, var izraudzīt samērā svešu, maz lietotu vārdu, bet angļu valodā no tādiem jāizvairās. Tāpēc, kaut angļu valodā ir daudz vairāk vārdu, to izraudzīšana tomēr ir daudz grūtāka. Latviešu valodā latviešu rakstniekam ir daudz vieglāk uzrakstīt literāru darbu nekā angļu rakstniekam, kas raksta angļu valodā. Tāpēc latviešu valoda ir laba. Turplāt latviešu valodā vienu domu var pateikt ar daudz mazāk vārdiem nekā to pašu domu angļu valodā.

Šī milzīgā valodu atšķirība padara tulkošanu no latviešu valodas angļu valodā ļoti grūtu. Bieži dzirdēts pārmetums „slikts tulkojums", bet neviens nerunā par to, kāds īsti būtu labs tulkojums. Mūsu pārtulkotie darbi būtībā ir uzrakstīti latviešu valodā, tikai ar angļu vārdiem. Mūsu tulkotājiem jālauž celmi ar kailām rokām, jo trūkst darba rīku: vārdnīcas ir novecojušas, latviešu idiomas nav savāktas un pārtulkotas.

Mūsu pārtulkotie darbi būtu vispirms jāpārfrazē tā, lai izteiksme kļūtu tuvāka modernajai angļu valodai. Otrs iemesls pārfrazēšanas nepieciešamībai ir tas, ka latviešu stilam ir Viktorijas laika iezīmes — daudzvārdība un ornamentācija. Ka šādu izteiksmi var pārfrazēt tā, lai tā atbilstu 20. gadsimta svarīgākajiem stila elementiem — vienkāršībai, skaidrībai un īsumam, ir jau pierādīts, pārfrazējot Edgara Alana Po darbus. Bet tad būtu vajadzīga autora līdzdarbība un atļauja.

Visneatvairamākais latviešu autoru ļaunums ir tas, ka mums viss jāraksta lielā steigā pa naktīm, pēc gaŗas ikdienas darba dienas. Arī šis raksts rakstīts naktī un steigā, bet ceru, ka tas pietiekami skaidri norādīs uz darbu, kas jāveic, lai mēs varētu atvērt muti un runāt tā, lai citi mūs sadzird un saprot.

Egils Kalme

Komp. Jēkaba Poruka solodziesmas

ES DZIESMU MEKLĒJU

Jēkaba Poruka piemiņas komitejas izdevums, 46 lappuses, mākslinieka Arnolda Sildega vāks un apdare, tekstus tulkojusi angļu un vācu valodā Ruta Spīra (Speirs). Rediģējis komp. Alberts Jērums.

Cena ASV un Kanadā 4 dolari, atkalpārdevējiem atlaide.

Pieprasīt: 521 Stockbridge, Kalamazoo, Mich., 49001, U.S.A.

Svētku dāvanai:

ALA kultūras biroja PIECU SKAŅU PLAŠU SERIJAS

SAULE, SAULE, ZEME, ZEME,

1. PLATE

AUSTRA STEINBERGA
RŪDOLFS MUCENIEKS
OLĢERTS PARŅICKIS
JĀNIS ŠĀBERTS
OSVALDS ŪRŠTEINS

izpilda

A. BRIGADERES tēlojumu „Zemes meklētāja" un skatus no pasaku lugas „Lolitas brīnumputns", R. BLAUMAŅA skatus no drāmas „Indiāņi" un no komēdijas „No saldenās pudeles"

Plate atskaņojama „stereo" un „monofoniski". Cena $5.50 ($4.50 serijas abonentiem).

Atsevišķa plate vai visa serija pasūtināma un čeki/naudas pārvedumi adresējami

ILZEI RAUDSEPAI, 19 CROSBY RD., CHESNUT HILI MASS. 02167.

Peteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(45. turpinājums)

„Piedod, bet tikai pirms mēneša es beidzot piekritu saderināties ar ārstu Romanu Sidžiku. Es zināju, ka nekad nevarēšu viņu mīlēt, bet saderināšanās nenotika aiz mīlestības, tā notika piespiedu kārtā. Māte ik dienu mani centās pierunāt, tēvs draudēja. Ko man bija darīt? Es samulsu, neviens cits nevarēja dot prātīgāku padomu. Sāku ticēt, ka vecāki taču laikam vēlas tikai labu. Domāju, varbūt ar laiku pieradīšu pie sava vīra. Daudzas sievietes tā ir apprecējušās. Bet kad piezvanīja vecmāmiņa un pavēstīja, ka tu atgriezies, es aiz prieka raudāju..."

Vandai pār seju noritēja lielas asaras. Viņa čukstēja:

„Mīļais, piedod man, ja vari piedot. Man pietrūka spēka pretoties vecākiem. Ģimenes pavards visu laiku bija mani sildījis, man bija bail to zaudēt un palikt šajā pretrunīgajā pasaulē pilnīgi vienai..."

Viņa gaidīja piedošanu.

„Es tevi nevainoju, nepārmetu nekā. Tikai vēstulē, kas rakstīta no Varšavas, nav ne krišliša patiesības. Budapeštā nekad neesmu bijis, neesmu arī saticis nevienu revolūcionāro poļu studentu, kas cīnījies Ungārijā. Es pat šaubos, vai tādi tur jebkad ir bijuši. Tālāk par Balatona ezeru netiku, un tā krastos kāda garīdznieka pajumtē pavadīju visu ziemu kopā ar kādu ungāru komūnistu. Kad mana uzturēšanās kļuva nedroša, viņi pārgādāja mani pāri robežai. Kādēļ tavam tēvam rakstīta nepatiesība par manu nāvi, nav grūti pateikt. Un kādēļ vēstule nāk tieši no Varšavas? Šai mīklai var būt divi izskaidrojumi. Pirmkārt, tas var būt kāda izlūkošanas dienesta pirksts, kuŗš nezināja, kur atrodos, bet, varbūt, te vienkārši izpaužas dažu tev tuvu cilvēku savtīgi iemesli. Protams, varēja būt, ka attiecīgās poļu iestādes, kas tur savās rokās varas sviras Polijā, ieteica tavam tēvam tikt vaļā no manis, jo tām nav patīkama mana apņemšanās uzzināt, kādēļ gājuši bojā mani vecāki. Varbūt ir vēl kāds cits izskaidrojums šai vēstulei, tikai patiesības vārdā gan tā nav rakstīta. Vai tev minēja tā cilvēka vārdu, kas vēstuli sūtījis?" Česlavs jautājoši un cieši lūkojās Vandai sejā.

„Nē, to tēvs neteica. Viņš nerādīja man pat aploksni. Mašīnrakstā teksts bija parakstīts tikai ar diviem burtiem, kuŗus tēvs teicās pēc rokraksta pazīstam..." Vanda dziļi nopūtās.

„Es nezinu ieganstus, bet vēstule, bez šaubām, ir viltojums," piezīmēja Česlavs Dombrovskis. „Un viltot varēja tikai tie, kam interesēja, lai manis vairs nebūtu, lai izjuktu mūsu attieksmes, lai es saņemtu jaunu likteņa sitienu, no kuŗa, varbūt, neatžilbtu. Bet es neesmu satriekts. Es zinu, ka cilvēki necīnās par citu cilvēku un citu tautu labāku nākotni, bet velnišķīgas varas kāres, savas paštaisnības un lieluma manijas aptumšoti. Tie ideāli, kas bija rakstīti ungāru nemiernieku karogos, ir dubļos sabradāti un tanku samalti. Bet šajā pasaulē viss paiet; paiet vara, slava, paliek tikai naids vai mīlestība. Mēs varam pieņemt vienu vai otru, bet nekad abus reizē..."

Vanda pacēla acis uz Česlavu un ilgi vēroja viņu. Pētīja viņa vaibstus, viņa augsto pieri, izjukušos matus. Pazudušais dēls nebija atgriezies kā satriekts klaidonis, bet pilns dzīves sīkstuma, lepns, kaut gurds. Un Vandai jāatsakās no šāda cilvēka un jāpiekeŗas vienkāršam naudas pelnītājam, kam nav citu iegansta dzīvei kā tie, kuŗus sludina svētdienas laikraksti, televīzijas un radio novalkāto fražu žonglētāji. Turklāt vēstule par Česlava nāvi ir aeīm redzams pārpratums vai viltojums. Vai to iecerējis tēvs? Vai tas noticis ar mātes ziņu? Kas lai to izdibina? Bet — vai nebija vienalga? Viņas mīlestība nav mirusi, tikai iemidzināta. Česlava atgriešanās to atmodinājusi. Viņa bija solījusi gaidīt karodznieku pārnākam. Kā viņai lauzt šo solījumu?

Vanda kodīja lūpas, ar abām rokām spieda pieri, it kā viņu mocītu neciešamas galvas sāpes. Tad nejauši apziņā pavīdēja kāda glābēja doma. Sākumā tā izlikās tik pārdroša, ka Vandai bija bail to ietērpt vārdos. Bet jo ilgāk viņa apsvēra visas iespējas, jo iespējamāka tā izrādījās. Tā bija un palika vienīgā izeja no pretrunu režģa. Vienalga, ko teiks vecāki, ko runās sabiedrība. Šādos brīžos neviens cilvēks nevar dot padomu, tikai pašas sirdsapziņa. Viņai atmiņā atkal ieskanējās pēdējās tikšanās vārdi: piedod visu, kas bijis labs, vai ļauns, bet es tevi gaidīšu...

Vanda ieplestām acīm brīdi lūkojās Česlavā, tad strauji piecēlās, apkampa viņu, skūpstīja viņa pieri un seju un čukstēja, it kā murgojot:

„Mīļais, mans vienīgais, piedod, tas bija pārpratums, dvēseles vājuma brīdis. Tagad esmu atskurbusi. Mana mīlestība nebija mirusi, tikai iemidzināta. Tu to atmodināji, atdevi krāsas un elpu, tu tai piešķiri putna lidojumu. Rīkošos tāpat, kā rīkojās mana vecmāmiņa. Pretēji vecāku liegumam, viņa devās līdz savam saderētajam uz Sibiriju, kurp to izsūtīja cara valdība par piedalīšanos sazvērestībā un nemieros. Mūsu ģimenē nav vienigi mantas krājēju, bet arī nemiernieku asinis. Mani ir iedzimis šis daimoniskais nesātigais piekeŗšanās spēks tam, ko sirds iemīlējusi. Es tagad zinu, pēc svārstīšanās un šaubām, pēc vecāku liegumiem, ka varu piederēt tikai tev vienigam!"

Vanda runāja aizgutnēm pusčukstoši, pusraudādama. Viņas seja bija pietvīkusi, mati iziruši, it kā negaisa mētāti, bet acis dega apņemšanās, nesalaužama apņemšanās.

Česlavs instinktīvi apkampa Vandu, it kā sargātu, lai kāds atkal nenolaupa viņa mūža dārgāko guvumu. Ledus bija izkusis, vārti uz aizliegto dārzu paši atvērušies. Vandas atzīšanās bija neparprotama un neatsaucama. Te vairs nebija kaprisa izlikšanās, bet sirdsapziņas diktēti vārdi. Kā tos apšaubīt?

„Es tev ticu, nepiepūlies mani pārliecināmadama. Es tev ticu," klusi teica Česlavs. „Viss ir piedots, viss izlīdzināts."

„Tu labais, tu mīļais..." Vandas lūpas lēkāja kā vāveres, pieskaroties gan Česlava pierei, kaklam, gan mutei. „Acis izraudāju, tevi gaidīdama, tevi apbedidama nezināmā kapā. Cik ļaudis ir cietsirdīgi. Neviens, izņemot vecmāmiņu, neteica mierinātājus vārdus. Neviens nedeva jaunas ceribas. Cik labi, ka tas viss gaŗām..." jaunā sieviete gavilēja.

Česlavs apskāva viņu vēl ciešāk. Pusatvēries tulpes zieds gulēja uz mēļi iesārtā paklāja un it kā slepeni vēroja abu vārdu un glāstu spēli. Česlavs paskatījās uz ziedu, bet nepūlējās pacelt. Vanda bija miljons šādu pusatvērušos tulpju ziedu. Viņa bija kā mūžīgā palu straume, kuŗa nezina krasta. Vai šī atkalredzēšanās nebija nokavējusies balva par vientulīgo, gaŗo ziemu bez mīlestības, bez cerībām? Vai kādi neredzami svari nesver cilvēku likteņus?

„Varbūt viss vēl nav gaŗām... Tavi vecāki..." Česlavs negribot brīdināja Vandu. „Mantas un varas cilvēki nepazīst žēlastības. Viņiem ir cits dievs kā mums, kaut arī lūdzam vienā baznīcā. Tavs līgavainis var sagādāt dažu labu nepatīkamu situāciju..." Česlavs it kā vaicāja ar acīm, gaidīja atbildi.

(Turpinājums sekos)

Karaviru zobena spožās gaismas atmirdzā

LATVIJAS KARASKOLAS DIBINĀŠANAS 50 GADU ATCERES SARĪKOJUMS TORONTO (2)

Pēc svētku jundas un tradicionālās melnas kafijas iebaudīšanas Latviešu virsnieku apvienības Kanadā 29. novembrī Latviešu namā Toronto rīkotās Latvijas karaskolas dibināšanas 50 gadu atceres vakara 200 dalībnieku, kuru vidū bija vairāk nekā 50 virsnieku, sēdās pie bagātīgi sarūpētā azaida galda, kur virsniekus, viņu piederīgos un viesus vēlreiz uzrunāja apvienības priekšnieks vltn. V. Krūmiņš, vispirms apsveicot klātesošos Lāčplēša ordeņa kavalierus majoru A. Ameriku, igauņu majoru B. Lēmanu un virsleitnantu E. Lūsi, kā arī Latvijas karaskolas pirmā izlaiduma (1920. gada 20. maija) virsniekus — pltn. J. Ruceli, maj. A. Ameriku, kapt. T. Miezīti un vltn. N. Lideku, pēc tam sarīkojuma goda viesus—Igauņu virsnieku ap-bas pr-ku kapt. A. Randlu, LNAK valdes 1. vicepr-di A. Rāviņu, Kanadas DV valdes pr-di E. Krūku, Latviešu karja invalidu apvienības Kanadā pr-ku kapt. J. Grīnvaldu, DV Toronto nodaļas pr-di I. Zamlovski, Austrumu draudzes pr-ku E. Ziplānu un korporācijas Patria senioru E. Leju, pateicoties igauņu ltn. Sauemagi un ģimenei par svētkiem dāvināto jubilejas kliņģeri, bet gleznotājam P. Kārkliņam par zāles dekorēšanai izgatavoto un dāvināto Latvijas karaskolas emblēmu lielformātā. V. Krūmiņš norādīja, ka apvienība, to īpaši neatzīmējot, oktobrī varējusi atskatīties uz 15 gadu pastāvēšanu. Šai sakarā viņš apsveica un pateicās par veikto darbu visiem līdzšinējiem apvienības priekšniekiem — pltn. Jānim Rucelim, kapt. Augustam Milleram nu kapt. Jānim Šmitam, kuŗi sarīkojumā bija ieradušies, iztrūkstot vienīgi kapt. Alfredam Ābolkalnam, kas jau piebiedrojies aiz saules pulkiem.

Svētku runu teica maj. A. Ameriks, gaŗā izklāstā pakavējoties pie laika, kad dibinājās Latvijas karaskola un cīņām ar Bermonta vienībām, savā skatījumā izgaismojot šī Latvijas vēstures posma norises sakarībā ar dažādiem notikumiem tikko pabeigtā pirmā pasaules kaŗa uzvarētāju un zaudētāju valstīs. Tāpat savā skatījumā un personīgos secinājumos runātājs pakavējās pie sekojošajiem Latvijas neatkarības gadiem un to nozīmīgākajiem politiskās dzīves brīžiem un to aizkulisēm līdz Pad. savienības iebrukumam. Runātāja secinājumi un situāciju izskaidrojumi bija neapšaubāmi interesanti, taču palaikam pārsteidzīgi un rūpīgāk neapsvērti, tādēļ ne vien apstrīdami, bet pat atspēkojami ar drošiem vēstures faktiem un materiāliem. Uzmanīgo klausītāju dzirdētais tomēr rosināja uz dziļākām pārdomām, kas galu galā arī ir katras runas faktiskais uzdevums.

Savus latviešu kollēgas viņu svētku dienā sveica igauņu majors. B. Lēmans, pasniedzot apvienības pr-kam V. Krūmiņam grāmatu „Aestii".

LNAK valdes 1. vicepr-dis A. Rāviņš apsveikumā uzsvēra, ka latviešu kaŗavīri 700 nebrīvības gados arvien drosmīgi cīnījušies dažādu svešu tautu armijās, bet to zobens visspožākajā gaismā atmirdzēja tad, kad tie jutuši savu zemi zem kājām un jutušies kā tautas locekļi, apzinoties, ka cīnās par savu tautu un zemi. Tas jo sevišķi sakāms par latviešu strēlniekiem, kuŗi gan cīnījās krievu armijā, taču jau savas tautas virsnieku vadībā. Kaut šie virsnieki bija sagatavoti Krievijas kaŗaskolās, tie tomēr atšķiras no krievu virsniekiem, jo bija latviešu zemnieku dēli un juta ciešas saites ar savu tautu. Tas pats sakāms par atbrīvošanas cīņu dalībniekiem, kuŗi jau kaŗoja kā pašu Latvijas kaŗavīri. Atzinis, ka tautas tiesības un brīvību vispilnīgāk spēj aizstāvēt tikai kaŗavīri, A. Rāviņš uzsvēra, ka tādēļ nepieciešama armija un kaŗaskola, pakavējoties pie tās uzdevumiem un norādot, ka Latvijā kadetus audzināja humāni un demokratiski, tādēļ priekšzīmīgā militārā disciplīnā, lai jaunie virsnieki savā darbā gan būtu stingri un mērķtiecīgi, tomēr ar cilvēcisku izpratni, ne kaŗa roboti. To pierādīja latviešu leģionāru cīņas otrā pasaules kaŗā, piedevām apliecinot, cik labi tauta bija militāri sagatavota, pie kā lieli nopelni piekrita tieši kaŗaskolai un tās nacionālā degsmē sagatavotajiem virsniekiem. Kaut atkal nācās cīnīties svešas tautas uniformā, leģionāri apliecināja savu tēvzemes mīlestību un upurēšanās gatavību par tās brīvību, ka tauta bija lepna uz saviem virsniekiem un viņu vadītajiem cīnītājiem. Ja pašreiz tauta dzīvo nebrīvībā, tā nav latviešu kaŗavīru vaina: jau pirmais Latvijas ārlietu ministrs Z. Meierovics saskatīja latviešu tautas likteņa īsto sūrumu — atrašanos starp divām agresīvām lielvalstīm. „Taču nebrīvībā pašreiz dzīvo simtmiljoni, un šis fakts stiprina ticību, ka Latvijā reiz atkal plīvos sarkanbaltsarkanais karogs, par to sardzē stāvot atkal latviešu kaŗavīriem, par kuŗu cīņas gatavību un morālo stiprumu atkal gādās Latvijas kaŗaskolā sagatavotie virsnieki," sacīja A. Rāviņš un pabeidza apsveikumu: „Šai lielajā jubilejā novēlu mūsu virsnieku saimei kopt savas tradicijas un paturēt savu priekšzīmīgo nacionālo un militāro stāju, lai nodotu šo Latvijas kaŗaskolas mantojumu nākošajām latviešu virnieku audzēm!"

Apvienības dubultkvartets K. Rangas vadībā braši un skanīgi nodziedāja A. Jurjāna „Kas īstens latvietis" un J. Norviļa „Svēts mantojums" un „Daugav's abas malas", bet pēc apsveikumu nolasīšanas vēl trīs Jurjāna, Melngaiļa un Vignera latviešu tautas dziesmu apdares, pēdējo, klausītājiem neatlaidīgi aplaudējot, atkārtojot. Rakstveida apsveikumus, kuŗus nolasīja apvienības sekretārs vltn. A. Egļītis, bija sūtījuši Latvijas sūtniecību vadītāji Vašingtonā un Londonā Dr. A. Spekke un T. V. Ozoliņš, Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, DV organizācijas priekšnieks plkv. V. Janums, Latviešu virsnieku apvienības centrālā prezidija pr-dis maj. V. Hazners, Austrālijas latviešu virsnieku apvienības pr-dis E. Tīdemanis, vplkv. A. Silgailis, plkv. A. Liepiņš, Toronto korporāciju kopas seniors J. Dreifelds, latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā pr-dis J. Grīnvalds, Lāčplēša kaŗa ordeņa domes loceklis ģen. J. Priede (kas 3 dienas pirms sarīkojuma aizgāja mūžībā), Toronto latviešu biedrības pr-ks I. Alksnis un Adelaides latviešu virsnieku vārdā B. Andersons.

Ar to beidzās sarīkojuma otra, pusoficiālā daļa, sākoties balles priekiem ar dejām, dziesmām un atmiņu kamola šķetināījumu, ko ties aizkavētā Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗa plkv. A. Liepiņa kuŗu vadīja apvienības priekšnieks V. Krūmiņš pārī ar ieras-

Beidzoties jundai, virsnieki Latvijas kaŗaskolas 50 gadu atceres svētkos Toronto iebauda tradicionālo melno kafiju: no kreisās — tālāko ceļu braukušie sarīkojuma dalībnieki vltn. K. Šternbergs, Rīn. P. Jaunkalnietis no Viskonsinas un maj. A. Ameriks.

Foto: J. Liģers

Vtr.

Piešķirtas godalgas jauno komponistu skaņdarbiem

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē, kuŗu 2. decembrī Latviešu namā Toronto vadīja pr-dis Ž. Šmits, noskaidrojās godalgu ieguvēji jauno komponistu skaņdarbu konkursā, kuŗā varēja piedalīties visas brīvās pasaules jaunie latviešu skaņraži, kas dzimuši 1934. gadā vai vēlāk. Konkurss bija izsludināts divās sacensības katēgorijās — koŗa un solo dziesmām, pie tam koŗa dziesmas varēja būt kā oriģinālkompozicijas, tā tautas dziesmu sabalsojumi. Katrā katēgorijā bija paredzētas divas godalgas — pirmā 200, otra 100 dol. apmērā. Konkursam iesūtītie darbi nedrīkstēja būt ieprieks publicēti un publiski atskaņoti, rīkotājiem noteicot, ka pamatatskaņošanas tiesības ir Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejai.

Atbilstot noteikumiem, skaņdarbi konkursam bija iesūtīti ar segvārdu, atsevišķi slēgtā aploksnē pievienojot vārdu un adresi. Tā ka bija saņemti tikai 4 darbi, žūrijas komisija ar priekšsēdi prof. T. Ķeniņu nepieķīra nevienu 1. godalgu. Otru godalgu 100 dol. apmērā piešķīra par dziesmu „Dieva vēji" (Karolas Dāles teksts) jauktajam korim, kuŗa bija iesūtīta ar segvārdu „Koks". Tās autore izrādījās 19 gadu vecā Lilija Sabīne Zobena, kuŗa dzīvo Halifaksā, Anglijā. Solodziesmu katēgorijā savukārt 2. godalgu 100 dol. apmērā piešķīra par tautas dziesmas „Lec saulīte" apdari kokļu pavadījumā, kuŗa bija iesūtīta ar segvārdu „Gurķis", kuŗu, kā noskaidrojās pēc aploksnes atvēršanas, bija lietojis jau labi pazīstamais Mārtiņš Aldiņš Vernonā, Konektiketas pavalstī, kas nesen iesaukts ASV bruņotajos spēkos.

Sēdes gaitā Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā valdes pr-dis A. Gugāns ziņoja, ka daiļamatniecības izstādei dziesmu svētku ietvaros savus izstrādājumus apsolījis lielāks skaits vecās paaudzes meistaru. A. Gugāns pesimistiskā piebildē norādīja, ka nākotnē latviešu daiļamatniecības izstrādājumu izstādes būs grūti sarīkot, jo vecie meistari sāk pagurt, bet no jaunās paaudzes maz izredžu sagaidīt darba turpinātājus. Tāpēc nākošo dziesmu svētku laikā Toronto rīkotā izstāde var kļūt arī pēdējā ...

Lietiskās mākslas izstāde notiks no 3.—5. jūlijam Sv. Andreja baznīcas zālē; ar daiļamatnieku savienības ražojumiem būs aizņemtas arī blakustelpas un apakšējā zāle Veltas Vilsones vadībā. Pārdos tikai pašu daiļamatnieku oriģināldarbus. Izstādē ieeja būs brīva, jo iekārtošanas izdevumus segs svētku rīcības komiteja, ņemot procentus no ietirgojuma. Izstādei domāti darbi pieteicami līdz 1. martam A. Gugānam (25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont.; tālr. 444—4033, tālsarunā lietojot kodu 414), bet nododami līdz 1. jūnijam.

Latviešu daiļamatnieku savienība Kanadā izsūtījusi aicinājumus visiem saviem biedriem piedalīties dziesmu svētku izstādē, kā arī sazinājusies ar latviešu daiļamatniekiem ASV, kur apzināti ap 50 daiļamatnieku. Izstādīto darbu godalgošanai dziesmu svētku rīcības komiteja paredzējusi kopā 400 dol., sadalot šo summu četrās līdzīgās daļās — koka darbu gadalgošanai (50. dol. intarsijām un 50 dol. grebumiem), tekstildarbiem (50 dol. audumiem un 50 dol. baltajiem izšuvumiem) un metalldarbiem (50 dol. rotām un 50 dol. kalumiem), bet atlikušos 100 dol. dalīs uz pusi ādas izstrādājumiem un karamikai.

Rīcības komitejas sēdē bija ieradies arī Toronto latviešu filatelistu kluba pr-dis M. Zichmanis, lai pārrunātu filatelijas un numizmatikas (pasmarku, naudas, medaļu) izstādes iekārtošanu Latviešu nama augšstāva zālē laikā no 2.—5 jūlijam. Viņš ierosināja izgatavot sastatņus pasmarku kollekciju novietošanai. Būtu nepieciešami 20—40 statīvu, kuŗus varētu nomāt par 75 centiem gabalā, bet ar pašu amatnieku darbu filatelistu klubs šo daudzumu varētu izgatavot par 300 dol., statīviem tādā gadījumā paliekot arī turpmākajām vajadzībām, ja svētku rīcības komiteja apņemtos šo summu segt. Jautājuma izlemšanu atlika uz vēlāku laiku.

Svētku balles laikā 4. jūlijā, Royal York viesnīcas jumta dārzā paredzētas kopīgas vakariņas visiem dziesmu svētku atbildīgajiem darbiniekiem un vadītājiem, piedalīties svētku rīcības komitejas locekļiem, visiem diriģentiem, koŗu un tautas deju kopu priekšniekiem un, domājams, arī presei.

Vairāki individuāli dziedātāji vēl pieteikušies no ASV rietumkrasta. Tā no Sietlas latviešu koŗa pieteikusies Inese Graudiņa, bet no Portlandes latviešu koŗa Mirdza, Aivars un Māra Saukanti. Arī Kolorado Springas latviešu koŗa vadītājs B. Rancis pieteicis trīs dziedātājus.

Tautas deju lieluzveduma vadītājs A. Bāliņš ziņoja, ka deju mūziku ar ierunātām komandām jau ieskaņo skaņu lentēs, kuŗas izsūtīs visām deju kopām ritma vingrinājumiem. Dziesmu svētku tautas deju lieluzvedumā ar pavadmūziku apsolījies piedalīties arī Ilzes Šmites vadītais Toronto kokļētāju ansamblis Alsunga. Korbijas DVF nodaļas deju kopas Pērkonītis vadītājs Dr. V. Grigulis pieteicis 11 dalībnieku, kuŗiem jau rezervētas vietas lidmašīnā no Anglijas. No Vinipegas ieradīsies tautas deju kopa Kokle ar vadītāju Maiju Tizeku.

—sd—

TORONTO ZIŅAS

● Nevis plkst. 7 vakarā, kā iepriekš ziņots, bet gan plkst. 5 pēcpusdienā 14. decembrī Latviešu namā notiks Kanadas latviešu teātŗa Toronto ansambļa V. Pukata režijā iestudētās Māras Zaļāskalnas lugas „Gandarījums" atkārtojuma izrāde.

● Antoņa Zvīdra kokgriezumu un gleznu izstādi DV namā laikā no 16. —23. novembrim apmeklēja ap 120 interesentu. No lielākajiem darbiem pārdots kokgrebums „Stovēju, dzīdoju", kuŗu ieguva T. Puisāns.

● Sv. Andreja draudzes eglītes sarīkojums bērniem baznīcas zālē notiks 21. decembrī pēc dievkalpojuma, kuŗa sākums plkst. 3 pēcpusdienā. Paredzēts svētdienas skolas bērnu teātris režisora H. Miķelsona iestudējumā, kuŗam dejas sagatavojusi ritmikas un plastikas skolotāja I. Ķeniņa-Kajaka. Draudzes dāmu komiteja rūpēsies par azaidu bērniem, apdāvināšanu un rotaļām.

● Sv. Jāņa draudzes eglīte bērniem un pieaugušiem notiks 21. decembrī baznīcas zālē tūlīt pēc dievkalpojuma, kuŗš sāksies plkst. 11 dienā. Svētdienas skolas audzēkņi izrādīs skolas vadītājas A. Kurses sakārtoto Ziemsvētku stāstu „Šai naktī Kristus piedzimis". Vecāki lūgti ņemt līdz dāvanas vismaz viena dolara vērtībā bērnu apdāvināšanai.

● Austrumu draudzes eglīte bērniem ar dievkalpojumu notiks 21. decembrī plkst. 2 pēcpusdienā Sv. Barnaba baznīcas augšstāva zālē. Paredzēti svētdienas skolas audzēkņu un Ernas Ošiņas-Bērziņas klasiskā baleta skolas audzēkņu priekšnesumi un bērnu koŗa dziesmas A. Grigala vadībā. Draudzes dāmu komiteja sagatavojusi dāvanas, kuŗas bērniem līdz 12 gadu vecumam atnesīs Ziemsvētku vecītis, bet apakšstāva zālē bērniem būs klāts cienasta galds. — Ziemsvētku palīdzībai latviešiem Eiropā un grūtdieņu iepriecināšanai Kanadā dāmu komiteja no saviem līdzekļiem atvēlējusi 187 dol.

● TLB inženieŗu un tehniķu kopas nākošā sanāksme notiks 17. decembrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā, kad inž. A. Kalns referēs par tematu „Toronto Dominion centra projekts".

● Sv. Jāņa baznīcā 13. decembrī plkst. 7.30 vakarā notiks garīgs koncerts, kuŗa ienākumi domāti dievnama parāda nomaksai. Piedalīsies tenors Pēteris Lielzuika no Kalamazū un ērģelniece Anita Rundāne.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopa, kā informēja tās pr-ce R. Zamlovska valdes sēdē, sagatavojusi 3 saiņus ar lietotām drēbēm Vietnamas bāriņiem, kā arī 5 Ziemsvētku dāvanu saiņus latviešu izcelsmes kaŗavīriem. Šiem saiņiem savu svētku velti pievienojusi Broadviewa delikatešu veikala īpašniece Ausma Miķelsone. Bez tam vanadzes pēdējā laikā apmeklējušas 6 slimniekus un nodevušas informācijas darba sekmēšanai 200 dol.

● Biedrzinis O. Kļavenieks DV Toronto nodaļas 28. novembŗa valdes sēdē informēja, ka visiem Toronto un apkārtnē dzīvojošajiem vecajiem latviešu strēlniekiem pieņemtas īpašas kartes nodaļas sarīkojumu apmeklēšanai bez maksas. Šādas brīvkartes saņems arī neredzīgie un dubultamputētie tautieši neatkarīgi no tā, vai pieder pie DV organizācijas. Šai sakarā atsauktīes aicināti arī invalidi, kuŗiem amputēts viens loceklis, un daļēji neredzīgie, kas nonākuši materiālās vai citās grūtībās, lai varētu izlemt brīvkaršu piešķiršanu arī viņiem.

● DV Toronto nodaļas 28. novembŗa valdes sēdē aprūpes daļas vadītājs A. Beizaks ziņoja, ka izsūtīti gandrīz 1000 aicinājumi Ziemsvētku akcijā DV organizācijas palīdzības darbam. Šogad ziedojums vairs nav saistīts ar Ziemsvētku kartīšu izplatīšanu, bet interesenti var tās pieprasīt atsevišķi. Pirmie ziedojumi jau ienākuši, kā arī pasūtināti 30 kartīšu komplekti. Par novusa sekcijas iecerēm informēja H. Jēkabsons. Spēļu vakarus domāts sākt jau tuvākajā laikā, tādēļ pasteidzināma pieteikšanās. Pagaidām pieteikušies vēl tikai 4 interesenti.

Pārrunājot informācijas nozares pasākumus, valde atzina, ka Baltijas tautu federācijai Kanadā vajadzētu lielāku vērību veltīt demonstrāciju organizēšanai piemērotos gadījumos. Valde atzina, ka labi izdevušies nodaļas gadasvētki un kaŗavīru daudzinājuma sarīkojums, kuŗu programmas izpildītāji Jānis Barušs un Anete Bencona savu honorāru novēlēja nodaļas darbam. Valde izteica pateicību Venus puķu veikala īpašniecei A. Putniņai par ziedotajām rozēm mirušo DV saimes piederīgo atdusas vietu rotāšanai.

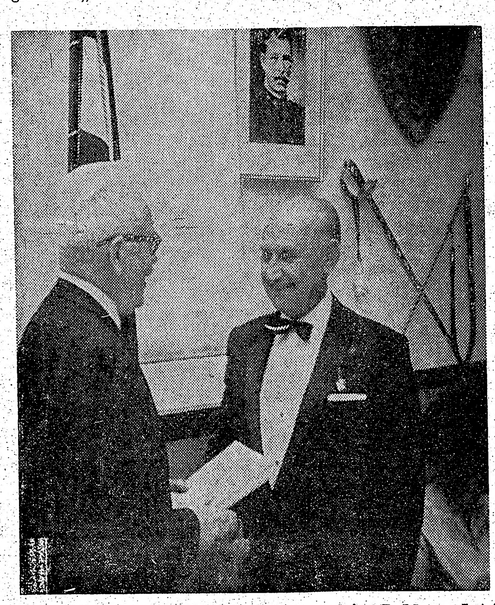

Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris — igauņu majors B. Lēmans Latvijas kaŗaskolas 50. gadasvētkos Toronto sveic latviešu virsnieku saimi, nododot apvienības valdes priekšsēdim V. Krūmiņam igauņu grāmatu „Aestii".

Foto: J. Liģers

Izsakām sirsnīgu pateicību visiem, kas mums pievienojās mūsu mīļo Jāni Kugu pēdējā gaitā izvadot.

Jāņa Kugas ģimene un piederīgie

Iecerētais pasaules latviešu jauniešu salidojumā Toronto

JAU PIEŅEM SLUDINĀJUMUS KANADAS LATVIEŠU 5. DZIESMU SVĒTKU VADONIM ● APMEŠANĀS VIESNĪCĀ JAU PAR 4,63 DOL. DIENNAKTĪ ● „NĀKOTNES 70" POPULĀRIZĒŠANAS LIPEKĻI

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem, kuŗi notiks Toronto nākošā gada vasarā, izdodamajam svētku vadonim sludinājumu savākšanu uzņēmusies svētku rīcības komitejas apakškomiteja „Nākotne 70", kuŗa jau uzsākusi to pieņemšanu. Ievērojot faktu, ka dziesmu svētkos un dažādajās jaunatnes sanāksmēs pirms tiem Toronto saplūdīs tūkstošiem apmeklētāju ne tikai no Kanadas un ASV, bet lielā skaitā arī no Eiropas, pat no Austrālijas, latviešu uzņēmumu un dažādu saimniecisku pasākumu īpašniekiem sludinājumu ievietošana svētku vadoni būs vislabākā reklāma, ar to darot savu uzņēmumu pazīstamu ne tikai citurienes tautiešiem un vairojot tā popularitāti, bet reizē arī sekmējot latviešu jaunatnes nacionālo darbu, jo „Nākotne 70" par savāktajiem sludinājumiem savas programmas īstenošanai un jauniešu latviskās dzīves veicināšanai saņems 20% no sludinājuma maksas. Pēdējā dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē gan atzina, ka „Nākotne 70" šos 20% procentus var saņemt tikai par tiem sludinājumiem, kuŗus pati saņēmusi vai kuŗi tai iesūtīti, bet ne par tiem, kuŗi nodoti svētku rīcības komitejai tieši. Tātad — pašu „Nākotnes 70" jauniešu uzņēmība un darba prasme izšķirs, cik lielu summu tā iegūs ar procentiem par saņemtajiem sludinājumiem, kuŗi pieteicami vai iesūtami Vilnim Epnerim — 44 Walmsley Blvd., Tcronto 7, Ont., Canada; tālrunis 489—6146.

„Nākotne 70" izgatavojusi un dalījusi jau izsūtījusi reģistrācijas anketas vai pieprasīt, rakstot: Nākotne 70 / Project 70, 783 Coxwell Ave., Toronto 13, Ont., Canada, kur vēlākais līdz 1. maijam iesūtāmas arī izpildītās anketas kopā ar reģistrācijas maksu.

„Nākotne 70" īpašās jaunatnes programmas un reizē ar to arī dziesmu svētku popularizēšanai izgatavojusi arī gaumīgus lipekļus, piestiprināšanai pie automašīnu logiem un daudzveidīgai citādai izmantošanai. Tie dabūjami divos veidos — ar „Nākotnes 70" emblēmu un aicinājumu angļu valodā 1970. gadā tikties Toronto (zilā krāsā) uz koši oranža un zaļa pamata, apaļā formā. Lipekļi maksā 25 centus gabalā un pasūtināmi pie „Nākotnes 70" ārlietu daļas vadītājas Edītes Āpses — 783 Coxwell Ave., Toronto 13, Ont., Canada; tālr. 461—9979.

Nosaukums „Nākotne 70" jau izteic galveno pamatdomu vai tematu īpašai tiešo dziesmu svētku priekšprogrammai, kuŗa notiks laikā no 27. jūnija līdz 3. jūlijam: 7 dienas būs veltītas nākotnes problēmu risināšanai un latviešu jauniešu darbības koordinēšanai visā brīvajā pasaulē. Tā jau 27. jūnijā uzsāks dalībnieku reģistrēšanu pasaules latviešu jaunatnes salidojumam, kuŗš risināsies 3 dienas — no 28.—30. jūnijam. „Nākotnes 70" publicētajā „Ziņojumā Nr. 1" par šo ieceri lasāms: „Svētdiena vai salidojuma pirmā diena tiek veidota kā literāra diena. Vistālākie programmas dalībnieki būs Uldis Ģērmanis un Rainis Cedriņš no Zviedrijas. Vakara salidojumi paredzēti ne tikai salidojumam, bet arī plašai publikai. Pirmais būs 'Balsis', literātūras vai dzejas notikums. Tā rīkošanā atbildīgie ir Ieva Grodne, rakstnieks-mākslinieks Tālivaldis Ķiķauka un 'Jaunās Gaitas' redaktors Laimonis Zandbergs. — 'Trimda dimd' ir pirmdienas vakara sarīkojums. Par dimdēšanu nav šaubu, zinot, ka programmai jau pieteikušies: Mēs no Toronto, Čkagas Pieciši no ASV un Brāļi Graši no Zviedrijas. Vakara vadītājs būs no Londonas (Anglijā). Eiropas latviešu jaunatnes apvienības priekšsēdis Viktors Grigulis. Dienas gaitai padomā panelis par jauniešu pašdarbību studentu organizācijās un tautiskās kustībās, kā arī lietpratēju referāts par tematu 'Tagadējā Latvija'. — Otrdien notiks apspriedes, piedaloties ALJA, ELJA, LJAA un LNJAK (ASV, Eiropas, Austrālijas un Kanadas jaunatnes savienībām, — LA red.), lai sekmētu pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīkošanu, lai pārrunātu iespējas apvienotai turpmākai darbībai u.t.t. Vakarā 'Burbuļu nakts' — vilinošs ezers, mēnesnīca un draugi no visas pasaules! Balle nebūtu īstais vārds šādam vakaram!"

Ārpus jaunatnes salidojuma notikumiem paredzētas īpašas programmas arī citām grupām, piemēram bērniem no 3—13 gadu vecumam visi rīti no pirmdienas līdz piektdienai. 1. jūlijā būc gaidu un skautu nodarbības un lieluzvedums, katru dienu rīta cēlienos Divreizdivi gada gājumam dažādu tematu izteirzāšana un praktiskas nodarbības, jaukto laulību partneriem īpašs diskusiju panelis par tematu „On being married to those crazy Latvians", dažādu interešu grupu, biedrību un organizāciju slēgtu sarīkojumu virkne, sporta sacensības jaunajiem un vecajiem, ikvienam piemēroti sarīkojumi, piemēram, Līgo vakars.

Kā redzams, „Nākotne 70" savas nedēļas programmu plāno plašu un vispusīgu. Pagaidām visiem, kas vēlas nākošajā gadā būt svētku apmeklētāju vidū Toronto, kaut kas jādara no savas puses, proti — jāplāno attiecīgi atvaļinājumi un jānodrošina līdzekļus, kuŗus var lietderīgi nodrošināt pašam svētku laikam, pasūtinot ieejas kartes atsevišķajos sarīkojumos jau tagad, tāpat iegādājoties speciālās „naudas zīmes", kuŗas pieprasāmas arī plašai publikai. Pirmais būs „Nākotnes 70" kasierim Vilnim Epnerim — 44 Walmsley Blvd., Toronto 7, Ont., Canada.

Zg.

...O ZIŅAS

...DV Toronto nodaļas vanadžu ...a, kā informēja tās pr-ce R. ...lovska valdes sēdē, sagatavo- ...3 saiņus ar lietotām drēbēm ...tnamas bāriņiem, kā arī 5 ...msvētku dāvanu saiņus latviešu ...elsmes karavīriem. Šiem sai- ...n savu svētku velti pievieno- ...i Broadview delikatešu veikala ...šniece Ausma Miķelsone. Bez ...n vanadzes pēdējā laikā apmek- ...ušas 6 slimniekus un nodevušas ...ormācijas darba sekmēšanai 200

...Biedrzinis O. Kļavenieks DV ...ronto nodaļas 28. novembŗa val- ...s sēdē informēja, ka visiem To- ...nto un apkārtnē dzīvojošajiem ...ajiem latviešu strēlniekiem pie- ...ītas īpašas kartes nodaļas sarī- ...umu apmeklēšanai bez maksas. ...das brīvkartes saņems arī nere- ...gie un dubultamputētie tautieši ...atkarīgi no tā, vai pieder pie DV ...ganizācijas. Šai sakarā atsauk- ...s aicināti arī invalīdi, kuŗiem ...nputēts viens loceklis, un daļēji ...redzīgie, kas nonākuši materiā- ...s vai citās grūtībās, lai varētu ...emt brīvkaršu piešķiršanu arī ...iem.

...DV Toronto nodaļas 28. no- ...mbŗa valdes sēdē aprūpes daļas ...ditājs A. Beizaks ziņoja, ka iz- ...tīti gandrīz 1000 aicinājumi ...emsvētku akcijā DV organizāci- ...s palīdzības darbam. Šogad zie- ...ums vairs nav saistīts ar Ziem- ...ētku kartīšu izplatīšanu, bet in- ...reseņti var tās pieprasīt atse- ...šķi. Pirmie ziedojumi jau ienā- ...ši, kā arī pasūtināti 30 kartīšu ...mplekti. Par novusa sekcijas ie- ...rēm informēja H. Jēkabsons. ...ēju vakarus domāts sākt jau tu- ...kajā laikā, tādēļ pasteidzināma ...eteikšanās. Pagaidām pieteiku- ...es vēl tikai 4 interesenti. ...Pārrunājot informācijas nozares ...sākumus, valde atzina, ka Bal- ...us tautu federācijai Kanadā va- ...dzētu lielāku vērību veltīt de- ...onstrāciju organizēšanai piemē- ...tos gadījumos. Valde atzina, ka ...bi izdevušies nodaļas gadasvētki ...n karavīru daudzinājuma sarīko- ...ms, kuŗu programmas izpildītā- ...Jānis Barušs un Anete Bencona ...vu honorāru novēlēja nodaļas ...arbam. Valde izteica pateicību ...enus puķu veikala īpašniecei A. ...utniņai par ziedotajām rozēm mi- ...šo DV saimes piederīgo atdusas ...ietu rotāšanai.

...eva Grodne, rakstnieks-māksli- ...ieks Tālivaldis Ķiķauka un 'Jau- ...ās Gaitas' redaktors Laimonis ...andbergs. — 'Trimda dimd' ir ...irmdienas vakara sarīkojums. ...ar dimdēšanu nav šaubu, zinot, ...z programmai jau pieteikušies: ...ēs no Toronto, Čikagas Fieciši no ...SV un Brāļi Graši no Zviedrijas. ...akara vadītājs būs no Londonas ...Anglijā). Eiropas latviešu jaunat- ...es apvienības priekšsēdis Viktors ...rigulis. Dienas gaitai padomā pa- ...elis par jauniešu pašdarbību stu- ...entu organizācijās un tautiskās ...ustībās, kā arī lietpratēju refe- ...āts par tematu 'Tagadējā Atvie- ...a'. — Otrdien notiks apspriedes, ...iedaloties ALJA, ELJA, LJAA un ...NJAK (ASV, Eiropas, Austrālijas ...n Kanadas jaunatnes savienībām, ...—LA red.), lai sekmētu pasaules ...atviešu jaunatnes kongresa rīkoša- ...nu, lai pārrunātu iespējas apvie- ...otai turpmākai darbībai u.t.t. Va- ...karā 'Burbuļu nakts' — vilinošs ...ezers, mēnesnīca un draugi no vi- ...sas pasaules! Balle nebūtu īstais ...vārdŗ šādam vakaram!"

Ārpus jaunatnes salidojuma no ...ikumiem paredzētas īpašas pro- ...grammas arī citām grupām, pie- ...nēram bērniem no 3—13 gadu ve- ...cumam visi rīti no pirmdienas līdz ...iektdienai. 1. jūlijā būc gaidu un ...skautu nodarbības un lieluzve- ...cums, katru dienu rīta cēlienos ...Divreizdivi gada gājumam dažādu ...ematu izteirzāšana un praktiskas ...nodarbības, jaukto laulību partne- ...iem īpašs diskusiju panelis par ...ematu „On being married to those ...crazy Latvians", dažādu interešu ...grupu, biedrību un organizāciju ...slēgtu sarīkojumu virkne, sporta ...sacensības jaunajiem un vecajiem, ...ikvienam piemēroti sarīkojumi, pie- ...nēram, Līgo vakars.

Kā redzams, „Nākotne 70" savas ...nedēļas programmu plāno plašu un ...vispusīgu. Pagaidām visiem, kas ...vēlas nākošajā gadā būt svētku ...apmeklētāju vidū Toronto, kaut ...kas jādara no savas puses, proti — ...jāplāno attiecīgi atvaļinājumi un ...jānodrošina līdzekļus, kuŗus var ...lietderīgi nodrošināt pašam svētku ...laikam, pasūtinot ieejas kartes at- ...sevišķajos sarīkojumos jau tagad, ...tāpat iegādājoties speciālās „nau- ...das zīmes", kuŗas pieprasāmas ...„Nākotnes 70" kasierim Vilnim ...Ēpnerim — 44 Walmsley Blvd., To- ...ronto 7, Ont., Canada. **Zg.**

Nacionālais ugunskurs nav izdzisis

LATVIJAS VALSTSSVĒTKU AKTS, LATVIEŠU BAPTISTU DRAUDZES 35. GADASVĒTKI UN JAUNA DV NODAĻAS VADIBA SANPAULO, BRAZILIJA

Kaut Brazilijā jau bija iestājies lietus periods un 16. novembrī visu dienu nemītīgi lija spēcīgās gāzēs, Latvijas valstssvētku akts Sanpaulo latviešu ev.-lut. draudzes dievnama ar sarkanbaltiem ziediem un Latvijas un Brazilijas karogiem svinīgi greznotajā zālē pulcināja daudz dalībnieku, liecinot, ka arī Brazilijas latviešos nacionālais ugunskurs vēl nav izdzisis, bet turpina liesmot. Visi bija aizkustināti un priecīgi atkal, kaut tikai garā, pāris stundu pabūt Latvijā un sildīties pie latviešu skaisto dziesmu ugunskura.

Svētku akts sākās ar svētbrīdi, kuŗa ievadījumā, pavadījumu spēlējot vijolniekam Dr. T. Grīnbergam un E. Vītolam ar ērģelnieci Ritu Sproģi, atskanēja kopdziesma „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils". Svētrunā māc. J. Mekšs uzsvēra, ka cerība uz Latvijas brīvību nav tikai sapnis: ja tās atgūšanai ziedosim visus spēkus, spējas un līdzekļus, ja dzīvosim, kā Dievs prasa, tad Visvarenais mūsu dzimteni arī atbrīvos no okupācijas jūga. Ja gribam palikt latvieši, tas ir mūsu lielākais un svētākais uzdevums. Pēc degsmes vārdiem māc. J. Mekšs aizlūdza par Latviju un tautu dzimtenē, kā arī par tās brīvībā izklīdinātajiem locekļiem.

Pēc svētbrīža Sanpaulo latviešu jauktais koris diriģenta A. Jansona vadībā nodziedāja J. Norvilja „Latviešu ticību", bet 20 min. garu svētku runu teica Brazilijas latviešu apvienības pr-dis inž. J. Rudzītis, pakavēdamies pie neatkarīgās Latvijas priekšvēstures, lielās 1918. gada 18. novembŗa dienas un valsts brīvības laika līdz krievu okupācijai, beigās atgādinādams, ka Latvija tagad jau 29 gadus ir naidīgas varas okupēta, bet valstiskā ideja joprojām dzīva un juridiskā pastāvēšana turpinās, jo brīvajā pasaulē darbojas atzītas Latvijas sūtniecības un diplomātiskie pārstāvji. Netiešā veidā valstiskā dzīve svešumā turpinās ar izveidotajām latviešu organizācijām, bet galvenais tomēr ir, ka tauta apspiestajā dzimtenē nav zaudējusi ticību brīvības atgūšanai. Runas nobeigumā J. Rūdzītis aicināja apliecināt ticību un izlūgties spēku izturēt, nodziedot Latvijas himnu.

Svētku programmas daļā Elza Baltruka deklamēja pašas sacerēto dzejoli „Mana dzimtene Latvija", vijolnieki Dr. T. Grīnbergs un E. Vītols duetā atskaņoja E. Dārziņa kompoziciju „Jaunība", bet L. Slaucītāja „Ko dziedāja, ko runāja" un A. Lēvija „Reverie" sniedza stīgu kvartets (E. Vītols, T. Grīnbergs, A. Baltruks un A. Jansons). Vīru koris J. Rudzīša vadībā savukārt „Karavīri bēdājās", kolonijas jauktais koris A. Jansona vadībā iepriecināja ar V. Dārziņa „Birzēm rotāts Gaiziņš", E. Melngaiļa „Senatne" un V. Ozoliņa „Latvija daila", bet Meta Laipniece deklamēja latviešu dzejnieku patriotiskus darbus.

☆

Jau 26. oktobrī uz 35 pastāvēšanas gadiem atskatījās Sanpaulo latviešu baptistu draudze, pulcējoties savā skaisti ar ziediem rotātajā dievnamā, kur bagātīgā un saturīgā svētku programma ilga 2 stundas. Klātesot arī pārstāvjiem no Vārpas un Nova Odesas baptistu kolonijām, kamēr citas latviešu draudzes bija sūtījušas rakstveida sveicienus, gadasvētkus ievadīja draudzes mācītājs Andrejs Arājs, bet galveno svētrunu teica Brazilijas latviešu baptistu draudžu apvienības pr-ks māc. Andrejs Ceruks, sveicot nobeigumā no apvienības padomes un Nova Odesas pilsētas draudzes, kuŗā kalpo par mācītāju. Svētku norisi kuplināja Nova Odesas latviešu stīdzinieku ansamlis (K. Reķis, J. Kaplers, R. Osis, K. Arājs, R. Kļaviņš un pianists Dr. R. Peterlēvics), sniedzot četrus atskaņojumus, bet vietējais draudzes koris diriģenta Filipa Vāvera vadībā izpildīja trīs dziesmas, to vidū „Ja uz Betlemi es ietu".

Draudzi sveica tās nozarojumi — svētdienas skola, jaunatnes pulciņš, māsu pulciņš un koris. Dar bības pārskatā draudzes sekretārs F. Rediņš informēja, ka šāgada pirmajos 9 mēnešos ienākumi bijuši 25.720,66 kruzeiru (ap 25.000 dol.), bet izdevumi 24.160,83, dodot 1559,83 jauno kruzeiru atlikumu. Draudzē pašreiz ir 324 aktīvi locekļi.

Kaut draudzē, ja tā var teikt, pa logiem un durvīm iekšā laužas asimilācija, sarīkojumos joprojām skan latviešu valoda, kuŗā arī katru svētdienu notiek dievkalpojumi. Draudze uztur divas veco ļaužu mītnes: vienu Betānijā, kuŗā bez pārzines ir 8 iemītnieces, bet otra Nacaretā ar 3 sirmgalvēm. Pilnīgi darba nespējīgās katru mēnesi saņem iztikas minimu, bet viegla darba spējīgās — dzīvokli un visu pārējo bez maksas. Katra iemītniece dzīvo savā istabā. Veco ļaužu mītnes atrodas labās vietās, kur ir asfaltētas ielas, veikalu, aptieku un ātrās palīdzības tuvumā. Zīmīgi, ka iemītnieces ir tikai sievietes — vieninieces, kuŗas Brazilijā ieceļojušas 1922./23. gadā, bet no ieceļotājiem pēc otra pasaules kaŗa mītnēs nav neviena, kam ilgākam vai īsākam laikam būtu vajadzīga draudzes palīdzība.

Sanpaulo latviešu baptistu draudzi kopš 1962. gada februāŗa sekmīgi aprūpē un vada mācītājs Andrejs Arājs, bet tās dibinātājs ir pašreiz 82 gadus vecais mācītājs Rūdolfs Andermanis, kas ar uzrunu un lūgšanu pabeidza jubilejas dievkalpojumu.

☆

Brazilijas DV nodaļas jaunajā valdē ievēlēts priekšsēdis plkv. Vadims Bārs, sekretārs Jānis Ķi sievietes — vieninieces, kuŗas vītis, kasieris Valdemars Karēpovs un biedrzinis - mantzinis Augusts Zaša, bet revizijas komisijā darbosies Laimonis Rudzītis un Aina Paegle.

J. Putniņš

Valssvētku akts un koncerts Minsterē

VIJOLNIEKS V. RUŠEVICS KONCERTĒ VĀCIJĀ

Latvijas valstssvētku aktu 22. novembrī Minsteres latviešu ģimnazijas aulā atklāja skolas direktors prof. Dr. Z. Vitens. Svētku runu par tematu „Ko deva Latvijas valsts 22 gados" teica mag. iur. Ādolfs Šilde latviešu un vācu valodā. Runātājam bija tikai nepilna pusstunda laika, lai pārāk neieilgtu plašā koncerta daļa.

Ād. Šilde uzsvēra, ka galvenais ieguvums bija Latvijas brīvvalsts — brīvība, kādu Latvijas vēsturē vēl nepazina. To apliecina kaut vai tas, ka drīz pēc Latvijas valsts nodibināšanas teātrī izrādīja nesaīsinātu Šillera lugu „Vilhelms Tells", kas līdz tam nebija iespējams cara Krievijā. Rainis un Skalbe devās trimdā, jo negribēja dzīvot zemē, kuŗā nav brīvības. Tas skaidri norāda, kāpēc trimdinieki negrib atgriezties vērdzinātajā dzimtenē, kaut komūnisti nemitīgi aicina. Šai sakarā jājautā, kādēļ tad viņi nejauj atgriezties dzimtenē tiem latviešiem, kuŗi drīkst uzturēties vienīgi Sibirijā.

Latvijas valsts deva zemi, līdz tam latvietis bija tikai kalps. Ļoti nozīmīga bija arī brīva izglītība un kultūras jaunrade pašu valstī. Mūsu rakstnieki un literāti dzimtenē tagad ir tikai komūnistu sulaiņi. Viņiem ar viltību jāmēģina dzejā apslēpti pateikt kādu brīvāku domu. Nobeigumā referents paziņoja par Dr. Frīča Mendera notiesāšanu Rīgā. Tā ir labākā liecība, ka šī drausmīgā sistēma nepieļauj niecīgāko brīvības izpausmi pat 84 gadus vecam diplomātam. Menders atgriezās no Sibirijas vecs un izmocīts. Tagad viņam atkal jādodas uz „labošanas nometni".

Aktu pabeidza ar kopīgi dziedātu Latvijas himnu.

Koncerta daļu aizpildīja vijolnieks prof. Voldemārs Ruševics no ASV, Hanoveras pianista Gotfrīda Veizes klavieŗpavadījumā. Pēc daudz gadiem bija patīkami dzirdēt un vērot, ka vijoles virtuozs vēl joprojām savā vecajā sniegumā un spēles techniku pat modernizējis. Latvijas neatkarības laikā V. Ruševics guva vispārēju ievērību un atzinību kā prof. J. Vītola trio loceklis un Lavijas radiofona koncertmeistars. Parallēli solista pienākumiem viņš darbojās par mācībspēku Latvijas konservātorijā. Trimdā līdz 1949. gadam V. Ruševics spēlēja Latviešu stīgu kvartetā (Norītis, Ozoliņš, Rušēvics un Vīnerts), bet 1950. gadā izceļoja uz ASV, kur tagad strādā par paidagogu Kalamazū kolledžā un koncertmeistaru turienes orķestrī.

Tāpat kā Latvijas neatkarības laikā, arī tagad varam teikt, ka V. Ruševics ir mūsu izcilākais vijolnieks. Viņa spējas vislabāk parādījās tieši Bēthovena grūtajā „Sonātā F.-dūrā, Op. 24". Hendela „Sonāta D-dūrā" bija koncerta sākums un vakara smagumpunkts. Publiku gan sajūsmināja vairāk koncerta otras daļas ieJūtīgi spēlētie „sīkie" gabali, kur bez klasiķiem Mocarta „Rondo" un Čaikovska „Canzonetta" dzirdējām skanīgo J. Vītola „Melodiju", J. Kalniņa „Meditāciju" un Ķepīša „Kaprīzo meiteni". Otrā daļā priecājāmies par koncertmeistara brīvo spēli un izkoptās technikas parādi. Par klausītāju sajūsmu liecināja ilgie aplausi; māksliniekam arvien no jauna bija jādod piedevas.

—ģis

PIE SIRMĀ SKAŅRAŽA

(Pārnesums no 3. lpp.)

bu. „Līdzekļi dzīvei jau man ir, un luterāņu draudze par mani rūpējas eksklūzīvi," viņš teica, „bet gribu vēl komponēt."

Nevēlējos viņu fotografēt gultā, bet ceru, ka būs iespējams dabūt viņa fotografijas (jauno gadu attēls ir Latvju enciklopedijā), vērtīgo visu darbu sarakstu un, varbūt, vēl šo to mūzikas archīvam Adelaidē. Jāpriecājas, ka viens no mūsu vadošajiem skaņražiem prof. T. Ķeniņš ir labā kontaktā ar šo mūsu lielo tautas dēlu — plašākajai latviešu sabiedrībai mazāk pazīstamo un dzirdēto skaņradi Harija Ori. Viņa vārds nedrīkst palikt neminēts mūsu mūzikas vēsturē, jo viņam ir sava noteikta vieta latviešu mūzikā. Neļausim tikai brīdim vien par viņu runāt!

Divsimt jauniešu ALJA kongresā

(Pārnesums no 1. lpp.)

neliels pārtraukums. Lektori būs Dr. Jāzeps Lelis un Lalita Muižniece.

Pēc latviešu valodas kursiem „kaut kur Mičigenā" sāksies Divreizdivi seminārs, kas ilgs no 22.—30. augustam. Programma pamatuzbūvē būs apmēram tāda pati kā aizvadītajā vasarā. Vadības loks vēl ir tapšanas stadijā, bet piekrišanu darboties jau devuši Anda Libere, Valdis Vilks, Mārtiņš Zandbergs un Andris Ritmanis. Jānis Valdmanis demonstrēja šāgada vasaras Divreizdivi nometnē uzņemtos diapozitīvus, bet vairāki tās dalībnieki trāpīgus komentārus.

Kongresa četras darba grupas (ALJA un pulciņi, ALJA un politiskais darbs, ALJA un kultūrālais darbs, jaunatnes problēmas) līdz kongresa beigām nepaguva paziņot sava darba rezultātus, bet apsolīja to izdarīt īpašā apkārtrakstā. Šīs darba grupas vadīja Ziedonis Ķezbers, Gita Dzelzgalve, Astra Māliņa un Raimonds Ziemelis.

Pāris stundu pirms kongresa nobeiguma uz prezidija galda sāka krāties apskatāmo rezolūciju kaudze. Dažas atdeva atpakaļ iesniedzējiem pārstrādāšanai, dažām labojumus izdarīja diskutējot. Nolēma protestēt pret Dr. Frīča Mendera notiesāšanu Rīgā un minoritāšu vajāšanu Pad. savienībā (piemēram, Latvijā dzīvojošo žīdu tautības piederīgo), nosūtot protesta vēstules Apvienotajām nācijām un Pad. savienības valdības iestādēm.

Kongresui veiksmīgi vadīja Jānis Bungs ar vietniekiem Mārtiņu Dūmu un Ziedoni Ķezberu, bet protokolēja Mārīte Detlava, Vija Ūdenāne un Maija Lele.

Kongres veiksmīgi vadīja Jānis Bungs ar vietniekiem Mārtiņu Dūmu un Ziedoni Ķezberu, bet protokolēja Mārīte Detlava, Vija Ūdenāne un Maija Lele.

Kongres veiksmīgi vadīja Jāzep svētbrīdi, bet uzrunas teica rīcības komitejas pr-dis Austris Ruņģis un Kalamazū latviešu biedrības pr-ks O. Reinvalds. Pēc tam bija ASV un Latvijas himnas. Otras dienas darbu ar lūgšanu ievadīja māc A. Piebalgs, bet trešajā dienā svētbrīdi vadīja māc. V. Vārsbergs.

Kongresa pēdējā rezolūcijā izteica pateicību rīkotājiem par priekšzīmīgi veikto darbu un Kalamazū latviešu biedrībai par atvēlētajām telpām.

Kaut kongresa atsevišķās darba sēdēs reti redzēja vairāk par 100 dalībnieku, trejkāršs skaits pieciās gan draudzības vakarā, kuŗā programmu sniedza mūzikālā grupa Ceļinieki no Čikagas, gan sveiīgajā vakarā, gan arī kongresa lielajā nobeiguma ballē. Abi pirmie sarīkojumi notika Haketa vidusskolas telpās, bet balle Nazaretes kolledžā.

Nebija nejaušība, ka kongresam darba sēdē bija jānodarbojas arī ar latviešu jauniešu huliganisma nosodīšanu... Motelis South Gate Inn bija piedāvājis kongresa dalībniekiem pazeminātu maksu par istabām. Tādēļ tas kļuva par galveno apmešanās vietu ar lielu uzrakstu moteļa priekšā „Welcome Latvian Youth Association". Sestdienas rītā rīcības komiteja tādēļ saņēma moteļa vadības īpašu apm. 300 dol. uzrēķinu par latviešu jauniešu salauztajām mēbelēm, izdaužītajiem logiem un 7 nozagtiem gumijkokiem. Izrādījās, ka naktī uz sestdienu 17 gadus vecais Kārlis Kopāns no Elizabetes, Ņudžersijā, kas bija ieradies Kalamazū kopā ar Ņujorkas un Filadelfijas jaunākiem autobusā, izvēlies pa moteļa otra stāva logu un kongresa beigšanas laikā vēl atradās Bronsona slimnīcā iespējamas iekšējas asiņošanas dēļ. Līdz sestdienas vakaram latviešu jaunieši bija kļuvuši tik „populāri", ka restorāns, kuŗā kāds kongresa dalībnieks bija pasūtinājis 150 rezervētu vietu privātai svinēšanai, laipnā kārtā tās atteica...

Auseklis Zaļinskis

Lielas bēres Bostonā

LATVIJAS ARMIJAS PĒDEJĀ ĢENERĀĻA IZVADĪSANA

Neredzēti daudzu vainagu un ziedu ieloks Trimdas draudzes baznīcā Bostonā 1. decembŗa pēcpusdienā apņēma pie aizsaules pulkiem aizgājušā ģenerāļa Jāņa Priedes šķirstu, kuŗā uz nelaika krūtīm mirgoja Lāčplēša kaŗa ordeņa zīmes, kā arī Sidrabenes krāsu cel pure, jo sirmais kaŗavīrs bija šīs studentu organizācijas goda filistrs. Kaut bija darba diena, bēres izvērtās reti iespaidīgas, pulcinot lielu izvadītāju pulku. Visi soli baznīcā bija pārpildīti līdz pēdējai iespējai, daudziem ardievu teicējiem paliekot vēl gaitenī. Arī sniga pirmais sniegs, it kā ieputinādams mūžības ceļā dižo latviešu kaŗavīru. It kā dvēseļu putenis...

DV apvienības Bostonā pr-ks V. Rudzroga baznīcā ienesa sērās tīto Latvijas karogu, sekojot lāčplēšu gada sardzei — J. Puriņam no Filadelfijas un J. Luikam no Bostonas, bet sēru mūziku — „Kaŗavīri bēdājās" spēlējot Dr. Ingridai Gutbergai. Runāja mācītāji F. Ruperts, A. Galiņš un N. Ozols. Pie šķirsta goda sardzēs mainījās Latvijas armijas virsnieki, otra pasaules kaŗa leģionāri un DV organizācijas piederīgie.

Tai pašā dienā nelaiki pārpelnoja Forestihilla krematorijā. Arī še kapliču pārpildīja bēriniešķi, kuŗi bija nākuši atdot pēdējo godu lielajam latviešu tautas dēlam, kas pasaulē bija izstaigājis tālus ceļus un sasniedzis ievērojamu stāvokli savas tautas vidū. Nozīmīgāko runu še teica Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris Dr. J. Puriņš, kuŗu ar nelaiki vienoja sirsnīga draudzība un brālība kopš 1919. gada 16. novembŗa kaujas pie Jelgavas. Kapličā goda sardzē stāvēja virsnieki V. Antiņš, J. Lubāns, A. Osis un L. Buivids.

No aizgājēja atvadījās M. Šlesera (Bostonas studeņu biedrība), V. Lambergs (Sidrabene un Korporāciju kopa Bostonā), Dr. Skulte (Trimdas draudze), J. Luika (lāčplēši un Amerikas latviešu tautiskā savienība Bostonā), V. Rudzroga (DV apvienība), māc. F. Ruperts (Džamaikas Plēnas draudze), J. Pūce (vestlenieši) un H. Tērauds (krimuldieši).

Kad sirmais ģenerālis bija atdots ugunij cerībā, ka viņa pelnu urnu kādreiz varēs pārvest Latvijā un guldīt Brāļu kapos, DV apvienība, kuŗa priekšzīmīgi bija izkārtojusi šīs lielās bēres, aicināja izvadītājus savā namā uz sēru azaidu, kuŗu vidū bija visi aizgājēja ģimenes locekļi — dzīvesbiedre, dēls Andris, meita Maija, vedekla un mazbērni. Kaut ģenerālis ASV ieceļoja jau 75 gadu vecumā, vienīgajai iztikas pelnītājai esot viņa dzīvesbiedrei Paulīnei, viņa bērni svešumā izauguši par krietniem latviešiem. Ap 100 bērinieku azaidā sēdēja ap tiem pašiem galdiem, pie kuŗiem vēl tikai 8. novembrī ģenerālis lāčplēšu godinājuma sarīkojumā bija suminārts arī sakarā ar 95 mūža gadiem. Īsā runā Latviešu preses biedrības vicepr-dis O. Akmentiņš ierosināja vākt materiālus ģen. J. Priedes plašākai biografijai, jo ar viņa aiziešanu mums vairs nav neviena ģenerāļa ar Latvijas armijas sauliti. Sparīgu runu, ka cīņa par Latviju jāturpina, teica māc. O. Blūmītis un F. Hervarts. Par bostoniešu sirsnību un vēlību ģenerālim tā dzīves laikā pateicās Dr. J. Puriņš, bet ģimenes vārdā Andris Priede.

Nekrologus par mirušo Latvijas armijas ģenerāli bija ievietojusi arī Bostonas dienas prese. Dienas ap 1. decembŗi Bostonas latviešiem vispār bija skumju pilnas, jo Toronto mirušais Latvijas mākslas akadēmijas rektors prof. Jānis Kuga arī bija „viņu cilvēks", kas Bostonā aizvadījis 20 svešniecības gadu, un pēdējā gaitā nācās izvadīt arī 24. novembrī 80 gadu vecumā mirušo Trimdas draudzes ilggadējo priekšnieku un Latvijas ev.-lut baznīcas virsvaldes locekli Aleksandru Ļūļus. Bija krituši trīs diži latviešu ozoli. **O. Akmentiņš**

Vispirms bija jādzimst varoņu ciltij

LATVIEŠU KAŖAVIRU GODINĀJUMS MILVOKOS

Atzīmējot Latvijas kaŗavīru 50 gadu cīņu posmus, DV apvienība Milvokos 15. novembrī Internacionālajā institūtā bija rīkojusi kaŗavīru godinājuma vakaru. Plašajā zālē režisores M. Valteres - Einbergas iekārtojumā gaumīgi izcēlās gados jaunās un apmodernā apdarē veidotais un uz dēvinātās Ilzes Rūķes modernā apdarē veidotais un uz podestu „saliņām" novietotais dekorējums — atsevišķo cīņu posmu emblēmas.

Kad dekorējuma vidū bija nostājušies diriģenta V. Aparjoda vadītie DV vīru koŗa dalībnieki ar tautas tērpos ģērbtajām deklamētājām Ilzi Slemperi un Ilzi Rūķi, skautu novada pr-ka A. Mundeciema vadīti skauti un gaidas ienesa zālē ASV un Latvijas karogus, aiz kuŗiem sekoja izraudzītie sarīkojuma goda prezidija locekļi un kādreizējo cīņu dalībnieki. Svinīgā klusumā koris atskaņoja J. Kalniņa „Lielo jundu". Ievadot godinājuma vakaru, apvienības pr-ks V. Aparjods īsi raksturoja šī sarīkojuma nozīmību un lūdza goda prezidija locekļus ieņemt vietas pie atsevišķo cīņu posmu emblēmām; pie strēlnieku nozīmes — sirmo kauju veteránu V. Berģi, pie Latvijas atbrīvošanas kaŗa saulītes — daudzo cīņu dalībnieku un Lāčplēša kaŗa ordeņu kavalieri A. Brenķi, pie Latviešu leģiona nozīmes — Bruņinieku krusta kavalieri Ž. Butku, bet pie mazliet skumjā, taču cīņas gatavībā sastingušā kaŗavīra tēla, kas raksturoja latviešu izcelsmes cīnītājus ASV bruņotajos spēkos — Vietnamas kaŗa dalībnieku J. Valteru. Sekojošajā svētrunā māc. M. Ķirsons, godinot latviešu cīnītāju garu, uzsvēra, ka brīvību izcīna tikai dažī, to dāvinot daudziem.

Tad pie runātāju katedras stājās Latviešu leģiona cīņu dalībnieks V. Lagzdiņš no Čikagas, asi un zīmīgi tvertā atskatā raksturojot visus cīņu posmus, kuŗos sīkstais un neuzvaramais latviešu kaŗavīrs uzticīgi pastāvējis. Katru cīņu posmu runas iestarpinājumos izteiksmīgi ilustrēja vīru koŗa dziesmas — J. Vītola „Senie cīnītāji", J. Zālīša „Kareivji, drošie tēvzemes dēli" un J. Vītola „Dies irae", kā arī meiteņu deklamētie dzejoļi — A. Čaka „Latviešu strēlnieki", E. Virzas „Atbrīvotājiem", Z. Lazdas „Varonie" un V. Strēlertes „Lūgšana". Programmas mūzikālo daļu pabeidza koris ar B. Skultes „Lielo jundu",. A. Kittam dziedot solo A. Zvēra klavieŗpavadījumā.

Zālei atkal atmirdzot pilnā gaismā, apvienības pr-ks V. Aparjods aicināja piecelties visus kaŗavīrus, kuŗi piedalījušies vienā vai otrā cīņu posmā, vai arī kalpojuši neatkarīgās Latvijas armijā. Spontānu aplausu sveikti, cēlās sirmi strēlnieki, atbrīvotāji, arī leģionāri un jaunāki vīri, kuŗi dienējuši svešu zemju kaŗapulkos.

Lāčplēsis A. Brenķis sirsnīgos vārdos pateicās vakara rīkotājiem, pasvīrojot, ka šis sarīkojums katram kaŗavīram un latvietim paliks atmiņā ar svinīgo noskaņu un cildeno priekšnesumu veidu un izpildījumu, uzrunas turpinājumā paskavējoties pie Lāčplēša kaŗa ordeņa tapšanas un izteicot domu, ka nopelnu zīņā arī daudzi bijušie leģionāri būtu tiesīgi uz šo goda un varonības ordeni.

Saviesīgo vakaru ievadīja O. Ozoliņa vadītie DV apvienības tautas deju grupas Metieniņš dalībnieki ar priekšnesumiem. Par viesu labklājību rūpējās vana dzes, ģērbušās jaunajos vienveida tērpos. R. Prūša vadībā vecie un jaunākie kaŗavīri kopā ar citiem vakara viesiem dziedāja dažas dziesmas, kuŗas strēlnieki, atbrīvotāji un leģionāri kādreiz dziedāja, gan kaujās ejot, gan atpūtas brīžos.

—ep—

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas teātŗa draugi 5 nedēļu laikā varēja priecāties jau par otru viesizrādi: Sanfrancisko mazais teātris, spēlējot Laimonim Siliņam, Brigitai Siliņai un Ivaram Lindbergam, L. Siliņa režijā sniedza divus viencēlienus — Šisgala „Tīģeri" un Albī „Stāstu par zvēru dārzu". Ap 250 skatītāju vidū bija daudz latviešu aktieŗu gan no Ņujorkas, gan Vašingtonas un citām vietām. Liekas, ka visi atzina tēlotāju spējas un labo sniegumu, taču, šķiet, izrādei izraudzītās nepazīstamu autoru modernā garā rakstītās lugas bija iemesls mazajam skatītāju skaitam, jo ņujorkieši dažreiz piepilda pat lielas teātŗa zāles divās izrādēs. Aktieŗi un režisors saņēma ne tikai daudz ziedu, bet vēl lielāku skaitu personīgu sveicienu un novēlējumu. —lr—

GRAND RAPIDI

● Ceļā uz slimnīcu 4. novembrī miris 63 gadus vecais Eduards Bērziņš, kas pēkšņi bija salimis darba vietā. Aizgājējs bija dzimis Ipiķos, apguvis drēbnieka amatu, bēgļu gaitu sākumā dzīvoja Valkas nometnē Vācijā, bet pēc iecelošanas ASV apmetās Grand Rapidos, strādādams savā profesijā un būdams aktīvs latviešu organizāciju un draudzes dzīvē, dziedot arī vairākos koŗos. Viņam veltīts aizlūgums notika 7. novembrī Edžebines bēŗu namā, kur pie šķirsta stāvēja Latviešu biedrības goda sardzē un dziedāja pilsētas latviešu koris diriģenta R. Zuikas vadībā, bet nākošajā dienā goda sardzē stāvēja DV apvienības biedri. Aizlūgumu un izvadīšanu uz kapiem vadīja māc. K. Hermanis. Bērinieku braucienā saskaitītas 119 automašīnas, kas pēdējos 20 gados nav vēl piedzīvots. Kapos no aizgājēja atvadījās A. Grīnbergs (Latviešu biedrība), A. Valdmanis (Grand Rapidu un apkārtnes ev.-lut. draudze), V. Judovics (Grand Rapidu latviešu koris), A. Balodis (DV apvienība), un H. Jansone (draudzes dāmu komiteja). Piederīgie bija rūpjušies par bēŗu azaidu Latviešu biedrības namā.

● DV apvienības kaŗavīru gada ietvaros 8. novembrī Latviešu biedrības namā rīkotajā Latvijas armijai, lāčplēšiem un kaŗa invalīdiem veltītajā sarīkojumā dievvārdus teica māc. J. Lazda, vakaru atklāja apvienības pr-ks A. Balodis, bet patriotiskus dzejoļus deklamēja E. Brūna. Koncentrētā stāstījumā pie Latvijas armijas izveidošanās, cīņām un Lāčplēša kaŗa ordeņa nodibināšanas pakavējās bijušā jātnieku pulka kapteinis un DV apvienības Detroitā informācijas nozares vadītājs T. Volbergs. Apvienības pr-ks A. Balodis pasniedza plkv. R. Vēliņam piešķirto DV organizācijas augstāko apbalvojumu — zelta nozīmi un pateicās referentam un citiem, kas sekmējuši vakara labo izdošanos. Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris R. Vēliņš savukārt teica uzrunu savā un citu klātesošo lāčplēšu — R. Markus un J. Lauča — vārdā. Vanadzes viņus apveltīja ziediem. DV apvienība un skauti sarīkojumā piedalījās ar saviem karogiem.

● DV apvienības vanadžu kopa 16. novembrī Latviešu biedrības namā bija rīkojusi gadskārtējo bērnu karnevālu, kuŗā piedalījās 15 bērnu maskās vecāku pavadībā un citi interesenti. Bērniem bija dažādi pārsteigumi un balvas. Jauniešu orķestris viņiem deva arī iespēju izvingrināt kājas dažādos deju soļos. — Vanadzes sagatavojušas sainīšus latviešu izcelsmes kaŗavīriem Vietnamā, kā arī savākušas lietotas drēbes turienes bāreņu namiem. 9. novembrī vanadzes savukārt bija pušķojušas altāŗus katoļu un abās luteŗāņu draudzēs, kad dievkalpojumos piemiņēja lāčplēšus un visus kaŗavīrus, kas cīnījušies par Latvijas brīvību.

V. Z.

CELSME CEĻAS

(Pārnesums no 1. lpp.)

to pašas latviešu sabiedrības līdzekļi būtu vajadzīgi tikai daļēji, galvenokārt palīdzēšanai lielāka trūkuma gadījumos.

Pirms vairākiem gadiem Amerikas latviešu apvienības aprūpes biroja izdarītajā aptaujā 264 vecie ļaudis bija izteikuši gatavību dzīvot šādās mītnēs. Bet toreiz tas vēl bija saistīts ar noteikumu, ka iemītniekiem būtu jāmaksā līdz 150 dol. liela īre mēnesī. L. Bērziņš domāja, ka tagad pieteikumu skaits būtu trīsreiz lielāks.

Pēdējā pusgadā pasta ceļā izkārtotā ziedojumu vākšanas akcija, kuŗā ar Amerikas latviešu palīdzības fonda palīdzību izsūtīti ap 13.000 aicinājumi, bet pirms dažām nedēļām atgādinājumi tiem, kas vēl nav atsaukušies, līdz 1. decembrim bija devuši 14.433 dol., bet organizācijas un draudzes ziedojušas 4580 dol., no tiem Amerikas palīdzības fonds 3600, bet Sv. Jāņa draudzes Čikagā 630 dol. Ziedojumu vākšanas ak

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GAJUMA
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katrū svētdienu plkst. 11. dienā draudzes baznīcā. Archibīskapa A. Lūša svētrunu virstemats rudens posmā — „Kristīgās reliģijas svētīgie paradoksi".

21. decembrī Ziemsvētku dievkalpojums bērniem un pieaugušiem, pēc tā svētdienas skolas uzvedums un bērnu apdāvināšana.

24. decembrī pl. 5 un 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojumi.

25. decembrī pl. 11 dienā Ziemsvētku dievkalpojums.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

13. decembrī pl. 8 vakarā draudzes koŗa internais eglītes vakars.

14. decembrī pl. 11 dienā dievkalpojums; svētdienas skola.

21. decembrī pl. 3 pēcpusdienā eglītes dievkalpojums bērniem, pēc tā eglītes sarīkojums baznīcas žālē ar bērnu teātri, Ziemsvētku vecīti, azaidu un rotaļām.

24. decembrī pl.7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums, dziedās draudzes koris.

25. decembrī pl. 10 rītā Ziemsvētku dievkalpojums.

31. decembrī pl. 7 vakarā Vecgada dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

21. decembrī pl. 2 pēcpusdienā Ziemsvētku eglīte bērniem baznīcas augšzālē.

24. decembrī pl. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums.

31. decembrī pl. 7. vakarā Vecgada dievkalpojums.

BRAMPTONA

25. decembrī pl. 1.30 dienā Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā; māc. A. Briedis.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars
Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

14. decembrī pl. 11 dienā dievkalpojums; draudzē kristīta Kristīnē Daina Olševska, Vitolda un Annas meita.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. fIU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

14. decembrī pl. 3 pēcpusdienā svētdienas skolas eglīte.

21. decembrī pl. 12.30 dienā bībeles stunda; pl. 1.30 pēcpusdienā dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

OTAVA

14. decembrī dievkalpojuma nebūs.

21. decembrī pl. 3 pēcpusdienā draudzes eglīte skolotāju institūta telpās.

24. decembrī pl. 6 vakarā Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums.

28. decembrī pl. 2 pēcpusdienā dievkalpojums ar dievgaldu.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

13. decembrī — pl. 7.30 vakarā garīgs koncerts Sv. Jāņa baznīcā; piedalās Pēteris Lielzuika un Anita Rundāne.

14. decembrī — pl. 5 pēcpusd. Latviešu namā lugas „Gandarījums" atkārtojums V. Pukata režijā.

17. decembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā TLB inženieŗu un tehniķu kopas sanāksme. Inž. A. Kalna referāts: Toronto „Dominion Centre" projekts.

20. decembrī — pl. 3 pēcpusdienā DV Toronto nodaļas rīkotā bērnu eglīte DV namā; pl. 7 vakarā eglītes pieaugušajiem.

21. decembrī — pl. 3 p.p. Walmer Rd. baptistu baznīcā Ziemsvētku ieskaņa mūzikā: A. Rundāne, P. Geistauts, A. Jansons (vijole) un draudzes koris.

31. decembrī—pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšanas balle Latviešu namā

31. decembrī — pl. 8 vakarā Jaungada sagaidīšana DV namā.

10. janvārī — pl. 7 vakarā Toronto studensu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Canadian Curling Club, 131 Broadview Ave.

24. janvārī — pl. 7 vakarā vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus Hall telpās.

25. janvārī — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere: akts un R. Blaumaņa lugas „No saldenās pudeles" izrāde H. Miķelsona režijā.

11. aprīlī — pl. 8 vakarā A.L.T. Bostonas ansambļa visizrāde — S. Moma „Svētā liesma", Bickford Park vidusskolas zālē.

18. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā Sv Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 18. gadskārtējais garīgs koncerts ar simfoniska orķestŗa piedalīšanos.

SV. KATRĪNAS

31. decembrī — pl. 9 vakarā Jaungada sagaidīšanas balle Beacon Motor hotelī., Queen E., lielceļa malā. DV Sv. Katrīnu nod. vanadžu kopas sarīkojums.

Pirmie soļi Kanadas politiskajā dzīvē

KANADAS LATVIEŠU VĒSTURES FRAGMENTI (17)

Šīs serijas iepriekšējos rakstos vairākkārt minējām, ka latvieši, apmetoties uz dzīvi Manitobas, Saskačevanas vai Albertas provincē, saņēma no valdības zemesgabalu par dzimtvietām, kuŗas viņi tā laika latviešu preses izdevumos apzīmēja ar anglisku jēdzienu „homestedi". Kas ar šo vārdu saprotams? To var secināt no Vinipegā izdotā latviešu laikraksta „Kanādietis", kuŗš kādā 1913. gada numurā sniedza plašu informācijas rakstu „Kanādas likumi par zemes pieņemšanu". Tā sākuma daļā lasāms (sniedzam šo vietu tā laika rakstībā, gotu burtu vietā lietojot gan latiņu):

„1. — Wisa waldībai peederigā un preeksch zemkopibas noderīgā un izmehritā zeme Manitobas, Saskatschewanas un Albertas provincēs jeb apgabalos (izņemot tikai sekcijas 8, 26, 11 un 29, kuras teek turetas rezerwā) ir nolemta preeksch dzimtas weetam jeb homsteadeem (homestead). — Red. paskaidrojumi: a. Manitobas provincē ir apmehram tikpat leela, kā wisa Anglija; Saskatschewana nav mazaka par Franciju un Alberta ir wehl leelaka, kā wisa Wahcija Eiropā. b. Wisas schis trihs provinces ir eemehritas tschetrstuhros, kam katra kante ir 6 angļu juhdzes — (miles; izrunā — mails) gara. Tahdu tchetrkantaiņu apgabalu sauc par township (izrunā — taunschip), ko par latwiski waretu apzihmet ar wahrdu — pagasts. Katru township kanti atkal eedala seschās lihdzigās daļās un saweno ar linijam, caur ko dabu 36 weenadas tschetrkantainas ruhtis, kam uz katru kanti ir weena mile. Katru schahdu ruhti sauc par sekciju jeb section (lasi sekschen). Katru section atkal pahrdala 4 ruhtēs (katru kanti pahrdalot uz pusi), kam uz katru kanti ir weena pusmile jeb 2640 pehdas. Schahdā ceturksnī no section ir 160 akri angļu zemes mehra, un tahds zemes gabals ir nolemts preeksch katra homestead'a. — 2. — Katrai personai, kas ir familijas galwa, un katram wihreetim, ne jaunakam par 18 gadeem, kas jau ir jeb tikai izsaka sawu nodomu palikt par schīs zemes pawalstneeku, — teesiba dabut pret 10 dolaru eemaksu zem turpmakeem nosacijumeem homestead jeb dzimtas weetu." — Nav noliedzams, izņemot rakstību, tā laika Kanadas latviešu farmeŗu un preses ziņotāju latviešu valoda stipri lidzinājās tai, kuŗu Ziemeļamerikā tikai 25 svešniecības gados „attīstījuši" latviešu ieceļotāji pēc otra pasaules kaŗa...

Gadi pirms pirmā pasaules kaŗa tā laika Kanadas latviešos uzrādīja lielu vitālitāti. Ieceļotāji bija kustīgi. Ja neveicās ar vienu pasākumu, to mainīja un uzsāka atkal visu no jauna. Daži devās atpakaļ uz pilsētām, bet notika arī otrādi. Daži ierikoja saimnieciskus uzņēmumus, piemēram, dēļu zāģētavas, kuŗas tai laikā ienesa „baltu naudu", jo visi būvējās, tādēļ dēļi bija vajadzīgi. Citi latvieši savukārt izšķīrās par pelnīšanos ar māju būvi — nopirka zemes gabalus, uzcēla uz tiem mājas un pārdeva. Tā nauda apgrozījās, un viens otrs latvietis tika pat pie turības.

Tomēr bez maizes darba, kā tagad teiktu, latviešu pionieŗi pamazām sāka nodarboties arī ar politiku. Zemturiem radās savas intereses, strādniekiem citas, bet dažas bija arī kopīgas. Savas prasības viņi virzīja Kanadas federālajai valdībai Otavā. Lauksaimnieki visvairāk žēlojās par sliktajiem ceļiem, bet viņu interesēs bija arī skolu un tiltu būve, pārmetot, ka valdība gan izbūvē šosejas ap Edmontonu, pa kuŗām var braukt ar automobiļiem, bet par Entvistli neliekoties ne zinis. Tā, piemēram,tā laika avīzē lasāms, ka „solījās" izvest cauri likumu, kas homestederiem sagādāšot lielas prieka dienas, ka i mirt netikošot, bet — ak vai — pat tās 2 līdz 4 pēdu dziļās dubļu bedres uz valdības ceļa no Lac St. Anne līdz Entvistlei visā 4 gadu laikā, kopš šis ceļš izcirsts, nav no valdības vēl pielīdzinātas. Aizbildina, ka neesot naudas, esot pārāk daudz ceļu jātaisa, bet valdībai naudas ir diezgan ar ko rīkot ērtas šosejas ap pilsētu priekš automobiļiem, bez grūtībām var dāvināt Anglijai 35 miljoni dol. priekš kaŗa kuģu būves, ar ko iznīcināt mūsu brāļus strādniekus un citus cilvēkus..."

Žēlojās arī citās latviešu kolonijās, piemēram, Sundrē: „Uz šī ceļa (uz Olds pilsētiņu) ar smagāku vezumu braucot nereti jāizsaucas: Līdz šejienei un ne tālāki! Ne vienu reizi vien ir iesniegtas žēlošanās pie valdības."

Šie un citi apstākļi veicināja latviešu iesaistīšanos vēlēšanu cīņā, lai mēģinātu panākt farmeŗiem labvēlīgāku politiku, kuŗā viņu prasības nepaliek neievērotas. Savi panākumi 1913. gadā bija Geinfordas vēlēšanu distriktā, kuŗā par vēlēšanu amatpersonām ievēlēja vairākus latviešus. Šai vēlēšanu apgabalā par balsu skaitītāju darbojās M. Cena, par vēlētāju saraksta sastādītāju Dž. Džoness, bet par vēlēšanu norises pārraugu G. Enkusens. Kāds satraukums bijis šajās vēlēšanās, liecina šāda piezīme: „Iemesls laikam būs pārāk lielais darba daudzums ar zemes apstrādāšanu, kā arī politiskā gaita, jo beidzamā aprilī vēlēšanas nodarbināja šejienes latviešus." Visi latvieši tai laikā bija Kanadas liberāļu partijas piekritēji, jo tā vairāk solīja ieceļotāju atbalstam nekā konservātīvie. Tai pašā laikā Džonesu iecēla par vietējā apgabala miertiesnesi.

Par šo laiku „Amerikas Vēstnesa" 1913. gada 13. numurā lasāms: „Ieteicami jau ir, ka arī mēs ņemam dzīvu dalību politiskā dzīvē; bet pirmo reizi viņu neņēma preti — esot vienu gadu par vecu, bet kad dabuja atvēli no nezin kāda tur augsta kunga, ka nu varot iet tad viņš atkal vairs negāja, sak, ko viņš tur iešot savus vecus kaulus lauzīt, bet nu ieraudzijis Jones kga strīpas un enkurus, gan žēlojas ka neesot gājis, jo liekās, kad esot labāks jūrnieks nekā Jones. Bet kas par vēlu, tas par skādi. Kanadas flote esot pilna līdz malām un neviena vairs neņemot preti, bet viņa sieva saka, ka varot ari dzīvot bez strīpas un enkura, bet ko nu sievišķis zina no enkuriem un strīpām..." („Amerikas Vēstnesis" 1918. gada 15. martā).

Šai rakstā runa par diviem svaiņiem — Džonesu un Cenu. Pēdējais tiešām savā laikā bija tirdzniecības flotes virsnieks, bet kaŗā ieslēgts. Varbūt Džonesa trūkuma dēļ Salu ezera kolonijā neradās atbalsts jaunajai Latvijas valstij. Ja Džoness tai laikā nebūtu bijis karaflotes dienestā, bet palicis civilists, tad, liekas, kāda ārtava arī no šejienes būtu aizgājusi uz Latviju toreizējiem bēgļiem un bada cietējiem, kā tas, piemēram, notika Vinipegā.

Osvalds Akmentiņš

Lejasmeieri pie savas mājas Magnolijā kopa ar Ozoliņu ģimeni.
Foto: O. Akmentiņa arhīvs

Ar pipi uz jumta

DZIMTENES APMEKLĒTAJA PAZUDUSAIS SAINIS ● NEPARASTS LATVIEŠU CEĻOTĀJS LIDLAUKA ● DANCIS AP ZELTA TEĻU ● NERATNĀS TAUTAS DZIESMAS ● LAIMĒTAJI LOTERIJĀ

Nav nekas sevišķs, ja kāds pasažieris pēc lidojuma meklējot savu bagāžu, lidlaukā uzzina, ka tā pazudusi vai nosūtīta uz citu vietu. Parasti šādos gadījumos pēc īsākām vai garākām sarunām ar gaisa sabiedrības darbiniekiem noklīdušo pēc dažām stundām vai dienām atkal atrod.

Šovasar okupētās Latvijas apmeklētāju skaits bija paliels, un vienam no šiem tūristiem atceļā noklīdis kāds bagāžas gabals, kuŗš pēc mēnešiem atradās Ņujorkas starptautiskajā Kenedija lidlaukā. Latvieši strādā daudzos lielākos vai mazākos uzņēmumos, arī Panamerican gaisa satiksmes sabiedrībā. Kāds latviešu tautības darbinieks tad arī ievēroja saini ar latviešu pieminas lietām, kuŗš lidlaukā nebija izņemts jau vairākus mēnešus, un ziņoja par to Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzei. Tā sāka interesēties par neizņemto bagāžu. Beidzot sabiedrība saini draudzei izdeva. Tajā nebija nekādu norādījumu par īpašnieku, ne vārds, ne adrese, tādēļ draudzes mācītājs par tā atrašanu lūdza ievietot aizrādījumu vietējā latviešu laikrakstā. Jau pēc divām dienām meklētais atsaucās — kāds latvietis no netālās Stamfordas, Konektikutā. Sainis izrādījās noklīdis Berlīnē, pārkraujot bagāžu no krievu lidmašīnas Panamerican mašīnā.

Ap to pašu laiku tai pašā lidlaukā noticis vēl kas cits. Ar lidmašīnu no Kanzassitijas ieradās kāds gados vecāks latvietis, kas Ņujorkā meklēja kādu paziņu. Ja nav zināma adrese, tad vienkāršākais veids, kā to noskaidrot, ir palūkoties telefona grāmatā, jo tagad taču katram kārtīgam cilvēkam ir savs tālrunis, kuŗa numurs pa lielākai daļai arī atzīmēts grāmatā (izņemot tos, kuŗus īpašnieki nevēlas reģistrēt). Taču vecais vīrs atrada kaut ko līdzīgu meklētajam uzvārdam pāris lappušu citā virzienā. Ņujorkas latvietis gan bija pārsteigts par cieminа pieteikšanos, jo to nepazina, bet apzinājās, ka tautieti nevar vienkārši atstāt likteņa ziņā plašā lidlaukā, it sevišķi, ja tas pietiekami nepārvalda angļu valodu. Tā Ņujorkas tautietis rūpējies par Kansasas ciemiņu. Vēlāk gan noskaidrojās, ka vecais vīrs atstājis Kansassitiju, lai nebūtu jāiet veco ļaužu mītnē, kur pilsētas tēvi viņu vēlējušies ievietot. Gluži bez līdzekļiem arī viņš nebija.

Reizē ar ziedojumu vākšanu sabiedrība Celsme saņēmusi arī lielāku skaitu vēstuļu. Kādā no tām rakstītājs pukojas par piemineklja celšanu Rainim un Aspazijai, apzīmējot to par komūnistisku darbu. Komūnisti Latvijā jau esot uzcēluši Rainim krietnu pieminekli Rīgā. Piemineklja cēlēji Rietumos atņemot veco ļaužu mītnes celšanai vajadzīgos līdzekļus, lai tādēļ šie piemineklja kungi labāk braucot uz Rīgu, kur varētu dancot pie Raiņa piemineklja kā ap zelta teļu...

Manās iepriekšējās piezīmēs jau minētais sludinājums laikrakstā „New York Times" grāmatu apskata slejās lat viešos radījis lielu interesi — vismaz palasīt un papriecāties par reklāmēto latviešu nerātno tautas dziesmu tulkojumu „amerikāņu valodā". Interese vēl pieauga, kad L. Rumaks arī savā grāmatu tirgotavā sāka piedāvāt šo izdevumu. Arī pirmie pircēji jau radušies. Taču tiem, kuŗiem latviešu valoda labāka nekā angļu, bet patik nerātnības palasīties, var iegādāties apgāda Imanta izdoto nerātno tautas dziesmu izdevumu latviešu valodā, kuŗu vēlāk pārspieda arī cits izdevējs, pie tam par lētāku cenu nekā amerikāņu izdevumu. Tulkotā grāmata maksā 5,95 dol., latviskā tikai 3,80 dol. Piedevām lasīšana oriģinālvalodā vienmēr ir interesantāka un nozīmīgāka nekā tulkojumos. Tomēr dažkārt mammas šo dainu sējumu noslēpušas, lai bērni nemācās „muļķības" pirms laika. Piezīmējams, ka nerātnās tautas dziesmas ir apgāda Imanta izdoto tautas dziesmu komplekta 12. sējums, bet publicēts arī atsevišķi citā formātā speciāli tiem, kuŗiem patik latviešu stiprais humors. Viens no pirmajiem „amerikāņu valodas" eksemplāriem nokļuvis Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes bibliotēkā...

Draudzes nama iegādes loterijā galvenais laimests — prof. L. Liberta glezna „Uz tēva mājām" — tika kādreizējam Latvijas pavalstniekam kažoktirgotājam Dimantam Ņujorkā, bet četri no laimestiem aizceļoja pie draudzes Ziemeļu novada komitejas locekļiem Jonkeros. Soreiz izloze notika Iekšpilsētas novadā Bruklinā par labu iecerētajam draudzes namam. Paši bruklinieši no 21 laimesta savā novadā paturēja tikai divus. Lozes bija iegādājušies arī tautieši no Štutgartes, Vācijā un Toronto, Kanadā.

Ezītis

APDZĪVOJAMO ĪPAŠUMU NODOKĻU ATSKAITE 1969. GADAM

ĪPAŠS PAZIŅOJUMS ĪRNIEKIEM UN SAIMNIEKIEM

Apartamentu māju īrniekiem šo mēnesi pienākas maza atskaite saskaņā ar Ontario valdības īpašumu nodokļu samazināšanas noteikumiem, kas samazina pašvaldību un skolu nodokļu nastu namīpašniekie mun īrniekiem. Sakarā ar šo province sedz daļu īpašumu nodokļa no ikvienas tiesīgas mājas vai apartamenta.

Īrniekiem atskaite jāsaņem līdz 31. decembrim. Daudz īrnieku, kas mainījuši dzīvesvietu agrāk, savas atskaites būs jau saņēmuši. Iespējamā norise:

JA ESAT SAIMNIEKS . . .
jums jāizmaksā īrniekiem, kas visu 1969. gadu apdzīvojuši jūsu māju, atskaite pilnā apmērā. Izmaksa izdarāma līdz 1969. gada 31. decembrim.

Īrniekam, kas ievācies šogad un vēl apdzīvo jūsu māju, par katru nodzīvoto mēnesi jāsaņem 1/12 no visas atskaites. Tā izmaksājama līdz 31. decembrim.

Īrniekam, kas šai gadā izvācies, līdzīga atskaites proporcija jāsaņem 30 dienu laikā pēc izvākšanās datuma vai arī 31. decembrī, atkarā no tā, kuŗš termiņš ātrāks.

Ja īrnieks nav nomaksājis īri, nodokļu atvilkums atsūtāms no nenomaksātās daļas. Atskaiti tomēr nedrīkst aizturēt sagādāto bojājumu vai zaudējumu dēļ.

JA ESAT ĪRNIEKS . . .
jums jāsaņem sava atskaite no pašreizējā saimnieka līdz 1969. g. 31. decembrim.

Ja šogad esat izvācies no apartamenta, bet vēl neesat saņēmis atskaiti, nekavējoties sazinieties ar savu bijušo saimnieku, lai viņš zina, kurp jums nosūtīt pienācīgo daļu.

Apartamentu māju, kā, piemēram, dupleksu un debesskrāpju, īrniekiem parasti ir tiesības uz nodokļu atskaiti. Istabu vai māju pagrabstāva apartamentu īrniekiem šādas tiesības var nebūt, jo viņu apdzīvotās telpas nav atsevišķi novērtētas. Piemēram, istabu īrniekiem minēto tiesību nav. Ja neesat pārliecināts par savu statusu vai tiesībām, sazinieties ar savas pašvaldības nodokļu biroju.

JA SADURATIES AR PROBLĒMĀM . . .
jums vai nu jāzvana Toronto 363-7501 vai jāraksta Municipal Subsidies Branch, Department of Municipal Affairs, 801 Bay Street, Toronto 181. Ierēdņi jums palīdzēs.

Pēc pieprasījuma varat arī saņemt brošūru, kuŗā paskaidrota 1969. gada nodokļu atskaites sistēma.

THE RESIDENTIAL PROPERTY TAX REDUCTION ACT (1968) as amended

THE DEPARTMENT OF MUNICIPAL AFFAIRS
Hon. W. Darcy McKeough, Minister

KAS IR CHIROPRAKTORS?

„Chiropraktora darbs ir gandrīz tikpat slikts kā Ārijkas burvju ārstu vūdū," raksta amerikāņu autors Ralfs Smits (Ralph Lee Smith) savā populārajā grāmatā „At Your Own Risk". Chiropraktori, kuŗi radās laikā, kad ārstu nepietika izskaidro visu slimību — muskuļu locītavu un citu — cēloņus ar muguras kaulāja pamežģījumiem. Tādēļ arī chiropraktoru numurētie muguras skriemeļu uzņēmumi vienmēr uzrāda pamežģījumus un reizē ar to dod attaisnojumu ārstēšanas — t.s. „adjustment" uzsākšanai. Parasti 15—30 masāžu palīdz labi, chiropraktoram un dažreiz arī slimniekam radot šķietamas uzlabošanās iespaidu.

Grāmatas autors, būdams pilnīgi vesels, licis sevi izmeklēt vairākiem chiropraktoriem un saņēmis dažādas diagnozes, dibinātas uz mugurkaula nepareizu stāvokli, kā muguras disku izkustēšanos un arī sirdskaiti sakarā ar muguru. Iepazīstoties ar slimību sarakstiem, kuŗas chiropraktori sola izārstēt, autors konstatējis, ka tajos minēts arī aklās zarnas piedēkļa iekaisums, plaušu karsonis, kurlums, cukurslimība, krītamkaite, muskuļu atrofija un līdzīgas kaites.

Savas grāmatas nobeigumā R. Smits aicina ar likumu izbeigt chiropraktisko ārstēšanu kā dibinātu uz māņticību. Chiropraktori nav ārsti, viņiem nav ārsta grada un viņi nav arī reģistrēti ārstu sarakstos, reizē ar to viņi arī nedrīkst laikrakstos sludināties par ārstiem. Chiropraktori būtībā ir līdzīgi masieriem, kuŗi var paši uz savu roku masēt, bet parasti strādā ārstu uzdevumā. Piezvanot chiropraktoriem pa tālruni, tie parasti atsaucas kā dakteŗi, par ko ārstu kamera viņus soda.

Z. S.

RAIBĀ PASAULE

■ Arī Īrijas reliģisko pretišķību nemieros, kā jau visos „kaŗos", sievietēm dažkārt patik palakstoties ar kaŗavīriem, it sevišķi, ja tie ierodas no citas zemes un nav sarkanarmieši. Britu kaŗavīriem, kuŗi norīkoti kārtības uzturēšanai Belfastē, radušās nepatīkšanas ar īru meitenēm. Ne jau paša daiļā dzimuma „draudu" dēļ, bet gan tāpēc, ka, patrulējot pilsētas ielās ar šauteni plecā un meiteni zem rokas, jāsaņem sods: dolaros pārlēšot, 24 dol. par katru sarunu. Šādā veidā „apdraudēti" jau ap 800 britu kaŗavīru, kuŗi veic dienestu šai īru pilsētā. Kaŗavīri tagad nelaimīgi. „Ko lai darām, ja meitenes pašas līp mums klāt? Viņas ar mums runā, bet mums par to jāmaksā," viņi žēlojas priekšniecībai. — „Tālruņa saruna ar Londonu jums izmaksātu dārgāk," atcirtis kāds seržants, kas arī pats nesen samaksājis šo soda naudu.

■ „Tiklīdz, vai taisnība, ko dzirdu?" satikusi uz ielas draudzeni, iesaucas Kautrīte. „Tu tikko esot pametusi Dižvari? Kādēļ tad?" — „Nu, tikai tagad uzzināju, ka tas, ko visu laiku uzskatīju par kaislīgu, ir tikai aizdusa!" sašutusi paskaidro Tikla.

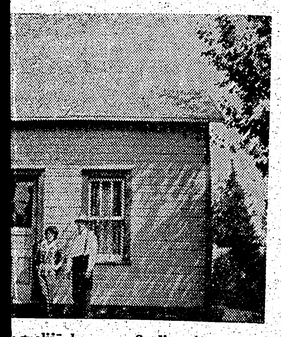

agnolijā kopa ar Ozoliņu ģimeni.
Foto: O. Akmentiņa archīvs

is raflotes dienestā, bet palicis civī-
ci- lists, tad, liekas, kāda ārtava arī
e- no šejienes būtu aizgājusi uz Lat-
a viju toreizējiem bēgļiem un bada
t- cietējiem, kā tas, piemēram, no-
a tika Vinipegā.

Osvalds Akmentiņš

umta

NEPARASTS LATVIEŠU
EĻU ● NERĀTNĀS
TERIJĀ

- viešos radījis lielu interesi — vis-
maz palasīt un papriecāties par
reklāmēto latviešu nerātno tau-
tas dziesmu tulkojumu „amerikā-
ņu valodā". Interese vēl pieauga,
kad L. Rumaks arī savā grāma-
tu tirgotavā sāka piedāvāt šo iz-
devumu. Arī pirmie pircēji jau
radušies. Taču tiem, kuriem lat-
viešu valoda labāka nekā angļu,
bet patīk nerātnības palasīties,
var iegādāties apgāda Imanta iz-
doto nerātno tautas dziesmu izde-
vumu latviešu valodā, kuru vēlāk
pārspieda arī cits izdevējs, pie
tam par lētāku cenu nekā ameri-
kāņu izdevumu. Tulkotā grāmata
maksā 5,95 dol., latviskā tikai
3,80 dol. Piedevām lasīšana ori-
ginālvalodā vienmēr ir interesan-
tāka un nozīmīgāka nekā tulko-
jumos. Tomēr dažkārt mammas
šo dainu sējumu noslēpušas, lai
bērni nemācās „muļķības" pirms
laika. Piezīmējams, ka nerātnās
tautas dziesmas ir apgāda Iman-
ta izdoto tautas dziesmu kom-
plekta 12. sējums, bet publicēts
arī atsevišķi citā formātā speci-
āli tiem, kuriem patīk latviešu
stiprais humors. Viens no pirma-
jiem „amerikāņu valodas" ek-
semplāriem nokļuvis Ņujorkas
latviešu ev.-lut. draudzes bibliotē-
kā...

Draudzes nama iegādes loteri-
jā galvenais laimests — prof. L.
Liberta glezna „Uz tēva mājām"
— tika kādreizējam Latvijas pa-
valstniekam kažokfirgotājam Di-
mantam Ņujorkā, bet četri no lai-
mestiem aizceļoja pie draudzes
Ziemeļu novada komitejas locek-
ļiem Jonkeros. Šoreiz izloze noti-
ka Iekšpilsētas novadā Bruklinā
par labu iecerētajam draudzes na-
mam. Paši bruklinieši no 21 lai-
mesta savā novadā paturēja tikai
divus. Lozes bija iegādājušies arī
tautieši no Štutgartes, Vācijā un
Toronto, Kanadā. Ezītis

PRAKTORS?

ieņiem, kuŗi var paši uz savu roku
nasēt, bet parasti strādā ārstu uz-
evumā. Piezvanot chiropraktoriem
tālruni, tie parasti atsaucas kā
akteŗi, par ko ārstu kamera vi-
us soda.

Z. S.

RAIBĀ PASAULE

Arī Īrijas reliģisko pretišķību
emieros, kā jau visos „karos",
evietām dažkārt patīk palaksto-
es ar karavīriem, it sevišķi, ja tie
rodas no citas zemes un nav
rkanarmieši. Britu karavīriem,
uŗi norīkoti kārtības uzturēšanai
elfastē, radušās nepatikšanas ar
t meitenēm. Ne jau paša daiļā
zimuma „draudu" dēļ, bet gan
pēc, ka, patrulējot pilsētas ielās
šauteni plecā un meiteni zem
kas, jāsaņem sods: dolaros pārlē
t, 24 dol. par katru sarunu. Šādā
idā „apdraudēti" jau ap 800
itu karavīru, kuŗi veic dienestu
īru pilsētā. Karavīri tagad ne-
mīgi. „Ko lai darām, ja meite-
s pašas līp mums klāt? Viņas ar
ums runā, bet mums par to jā-
aksā," viņi žēlojas priekšnieci-
. — „Tālruņa saruna ar Londo-
jums izmaksātu dārgāk," atcir-
kāds seržants, kas arī pats ne-
samaksājis šo soda naudu.

„Tiklīņ, vai taisnība, ko dzir-
" satikusi uz ielas draudzeni,
aucas Kautrīte. „Tu tikko esot
netusi Dižvari? Kādēļ tad?" —
u, tikai tagad uzzināju, ka tas,
visu laiku uzskatīju par kaisli-
ir tikai aizdusa!" sašutusi pa-
dro Tikla.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā bankošu sarīkojumiem, kāzām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai
no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

Grāmata, ar ko ikvienam latvietim ieteicams iepazīties!
DAUGAVAS VANAGU APGĀDĀ iznākusi
Aleksandra Tomsena
Cilvēcības vārdā
Sarkanā krusta ārsta gūsta gadi Vorkutā.
Autors ir Dānijas sarkanā krusta ārsts, kuŗš II pasaules kara laika beigās, darbodamies Berlīnē, aizvests uz Pad. savienību, kur bez tiesas vārdzināts Butirku cietumā un vēlāk deportēts. Autors spilgti apraksta padomju birokratiju, komūnisma kodolu, pretrunīgos likumus un soda nometnes. Gūstā strādādams par ārstu, viņš iepazīstas ar latviešu paligārsti Oliti Priedi, kuŗas nāves sods pārvērsts 10 gadu spaidu darbos. Viņš iemīl Oliti, bet tiek no viņas šķirts. Pēc 10 necilvēcīgu moku gadiem, pārvarot pēdējos šķēršļus, ģimene Dānijā sāk jaunu, brīvu dzīvi.
Kaut grāmata iznākusi 1961. gadā, tās saturs pilnībā apstiprina un papildina nesen no Pad. savienības izbēgušā rakstnieka Kuzņecova liecības brīvajā rietumu presē par apstākļiem sarkanajā imperijā, kas vēl šobaltdien nav mainījušies.
„Cilvēcības vārdā" ar autora atļauju tulkojusi Silvija Ancāne. Oliti iesieta 344. l.p.p. Cena $8.50. Grāmatnīcām atlaide.

GRĀMATAS
JAUNATNEI UN BĒRNIEM

ABC — MĒS KRĀSOJAM. Krāsoj. grāmata	$1.25
Bite Imants, LATVIJAS SĒNES UN OGAS. Krās. grām.	1.50
Brastiņš A., SLIŅĶIS. Pasaka	2.40
GAĻĀ PUPA. Bilžu grāmata	1.00
Grimmi Brāļi. PASAKAS	4.25
Grunde Biminita un Kovaļevska Margarita, MEŽA BĒRNI. Pasakas ar daudz illustrācijām	4.00
SAULES UN SALA GRĀMATA	3.80
KAS TAS TĀDS? KĀ TAM VĀRDS? Bilžu grāmata	$1.50
Ķezbers Kārlis, USMAS ZĒNU DĒKAS	2.80
— RŪĶU PASAULES CEĻOJUMS	3.50
Klētnieks V., SENČU RAKSTI	3.00
Kradoks H. C., LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ. Illustrēta bērnu grāmata	2.80
Kronberga Lilija, RUNČA VEZUMS. Dzej. antol.	2.20
Krūka Tonija, SILAINES MEŽS RUNĀ. Pasakas	2.80
LATVIJAS ŪDEŅI. Krāsojamā grāmata	1.50
Loftings Hjū, DOKTORS DŪLITLS UN VIŅA ZVĒRI. Sevišķi interesanta bērnu grām. ar autora zīmējumiem	4.00
Molnars Francis, PĀVILIELAS ZĒŅI. Romāns	3.00
Stāraste Barvika M., PINTIĶU CIEMS. Pasakas ar autores illustrācijām	2.80
Šīrmanis Jānis, ĢELZIS UN MISIŅŠ. Jaunākā bērnu grāmata ar I. Rumpētera illustrācijām	3.00
— MANS DRAUGS PŪPOLIŅŠ. Ar S. Šteineres illustrācijām	4.00
— BRĪNUMU PASAULE. Pasakas ar Ed. Dzena illustrācijām	4.00
— TINCIS	5.30
— KRIKSIS TRIMDĀ	3.70
— KRIKSIS UN TOMIŅŠ AMERIKĀ	3.00
Sandbergi I. un L., MATĪSIŅ, KUR CEPUMI?	1.50
— MATĪSIŅA DRAUGS	1.50
— REZGALĒ BĒRNU SVĒTKI	3.00
Klevins J., JĒKABS UN JOAKIMS	3.80
Pētersons H., SVEIKI, VĀVERĪT!	3.50
Scarry R., KĀ TO SAUC (Latviski un angliski)	6.00

Piezīme: Katram sūtījumam pieskaitiet 50 c pasta izdevumiem.
Pieprasiet DV GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 174, Ont.

LATVIEŠU NAMS 491 College ielā, Toronto 4 RIKO
Jaungada sagaidīšanu
31. dec. pl. 8.00 vakarā
Galdiņi rezervējami pie nama pārvaldnieka vai pa tālruni
922-2931

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Vislabākās gaļas preces un delikateses
iegādājaties modernajos eiropiešu stila veikalos
tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park), tālr. 766-4982
Pretī Keele apakšzemes stacijai
Yorkdale Shopping Centre, tālr. 787-1733

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
426 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēŗu mājās.

LATVIJAS KARTES
$22.00
Grāmatā ir visas Latvijas kartes mērogā 1:200.000 — mājas, ceļi, to garumi, meži, ūdeņi, arī spec. Rīgas, Jelgavas, Liepājas un Daugavpils plāni. Pielikumā 14 kartēs redzama visa Igaunija (arī salas, Narvas apgabals, Peipusa ezers) mērogā 1:300.000; grāmatā 346 lpp., iesieta.
Dabūjama
DV GRĀMATNĪCĀ — 491 College St., Toronto 174, Ont.
Piezīme:
Iepriekš samaksātām grāmatām pasta izdevumus sedz grāmatnīca.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

Pie Broadview pazemja stacijas
IZĪRĒJAMS
vieniniekiem 2 atsevišķas istabas ar vai bez mēbelēm, atsevišķas virtuves un garāžas.
Zvanīt Toronto 461-3887.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dr. N. Vīksniņš — Latvijas vēsture jaunā gaismā	$8.00
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmeši, dzej.	$2.00
A. Klīve — Brīvā Latvija, atmiņas	$10.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
P. Klāns — Karsta dzelzs, apcer.	$12.00
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
J. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$7.50
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
V. Toma — Sērdienes spēks, dzejoļi	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
R. K. Masijs — Nikolajs un Aleksandra	$9.00
G. Janovskis — Ēnu menuets, rom.	$4.80
Dr. Kiršteins — Kaliet sirdis akmenī, brāļi	$5.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustcejos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

Pasūtīšanai zvaniet Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

DV apgādā iznākusi
Prof. P. Jurovičs
rofleksijas par latvisko ekzistenci
DZĪVE UN LIKTENIS
Saturā:
Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarms. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas gēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.
158 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunsems.
Glīti iesieta maksā $4.20
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un ciropiešu metu

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8289.

IZĪRĒJAMS
MĒBELĒTS DZĪVOKLIS —
2 istabas un virtuve klusai ģimenei (ar vai bez bērniem).
Lūdz zvanīt Toronto 363-8909

PASMAIDĪŠANAI

„Dakteŗa kungs, operācija taču neatstās nekādu iespaidu uz manu balsi?" bažīgi jautā pacients, kad sanitāri viņu ieved operācijas telpā. — „Nieki, es taču neoperēšu kaklu, bet iznemšu jums aklās zarnas piedēkli; tad jau, pat gribot, nav iespējams ievainot balss saišķus!" smiedamies mierina chirurgs. — „Nav nekādi nieki," slimnieks uztraucas vēl vairāk, „es esmu vēderrunātājs."

☆

Viņa pārnāk mājās kāda solīdi ģērbta kunga pavadībā un paskaidro vīram: „Dārgumiņ, tu pēdējā laikā tik ļoti klepo, ka radi man vislielākās bažas, tādēļ es viņu paņēmu tūlīt līdz." — Vīrs uzsmaida sievas pavadonim, tad pagriežas pret savu labāko pusi un sirsnīgi saka: „Tas ļoti mīļi no tevis, ka tā rūpējies par mani, bet vai tu tiešām domā, ka kāsēšana tik jauna, ka vajadzīgs ārsts?" — „Tas nav ārsts, dārgumiņ," sieva priecīgi atčivina, „šis kungs ir no dzīvības apdrošināšanas sabiedrības."

☆

Kādā mazā Austrijas kalnu ciematā Rēzija sasaiņojusi savu mantību koferī un gaida stacijā uz vilcienu. Pienāk vietējās katoļu draudzītes mācītājs un glītajai meitenei noprasa: „Jā, Rēzij, kurp tad tu?" — „Braukšu uz Vīni," viņa atbild. — „Ak, tad uz Vīni?" mācītājs turpina izprašņāt. — „Jā, ko tad tu, Dieva dēļ, darīsi Vīnē?" — „Gribu labi nopelnīt kā pro..." — „Kol?" mācītājs saelcas. — „Kā prostitūta..." Rēzija mierīgi nobeidz. — „Lai slava un pateicība Dievam!" atvieglots iesaucas mācītājs. „Un es domāju, ka tu vēlies kļūt protestante..."

☆

Džēms, ilggadējais vecā un pakurlā lorda Ketletona sulainis, paciešīgi gaida pārnākam savu maizes devēju. Ir jau vēla nakts stunda, kad lords beidzot pārrodas. Džēms viņam palīdz novilkt mēteli un ar padevīgu smaidu lūpās saka: „Nu, vecais, kurlais izdzimum? Atkal reiz uzdzīvoji nakts lokālā, piestrēbies kā teļš un uzplijies sievietēm, ko?" — „Nē, Džēm," tikpat laipni atbild lords, „šoreiz aizkavējos pie māsas, priecādamies par to, cik labi darbojas dzirdes paštīprinātājs, kuŗu šodien iegādājos."

☆

Ēģiptiešu students Gamals romantiskajā Heidelbergā apmeties istabā pie kāda sirsnīga un laipna vecāka pāra. Kādu svētdienu viņu ieaicina svinīgās pusdienās. „Mums šodien sudrabkāzas!" priecīga Gamalam paskaidro namamāte. — „Sudrabkāzas? Kas tas ir?" nesaprot ēģiptietis. — ņēmis, paskaidro: „Labi, čabulīt. „Tas nozīmē, ka mēs jau 25 gadus kopīgi dzīvojam," namamāte le no kādas jaunkundzes, kuŗa paskaidro. — „Jau 25 gadus!" mums paziņo, ka mēs kļūsim Gamals priecājas. „Tas ir jauki! tēvs..."

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimtenī.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Mūsu goda filistrs
V. E. bīskaps
Jāzeps Rancāns
aizsaukts mūžībā šāgada 2. decembrī
Šēro studenšu korporācija Aurora

Marija Roze
dzimusi 1900. gada 10. jūnijā,
mirusi 1969. gada 24. novembrī Toronto.
Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Nupat iznākušas skaņu plates
LATVIEŠU KARAVĪRU DZIESMAS Nr. 4
Mono $6.00 Stereo $6.50
Saturā:
Ejam mēs, latviešu zēni!
Apģērb mani ar kareivja formu
Kāda runa, Mārtiņ!
Urlaubšeine!
Dzeltenie bērzi
Brūnacīte!
Uz austrumiem
Kur kviešu druvas līgo
Div' dūjiņas gaisā skrēja
Gaujas krasts
Divi bija, divi bija
Puisēns meitenei teica šķiroties
Liepās satumst
19. divizijas dziesma
VELTE LATVIEŠU BĒRNIEM, jaunākajai paaudzei
Mono $5
Saturā: Divas raidāmlugas ar latviskām dziesmām un rotaļām.
Piedalās Toronto latviešu pamatskolas un ģimnazijas audzēkņi.
Ziemsvētku mūzika un dziesmas Plates cena $7.00
Piedalās: Sv. Andreja draudzes jauktais koris, DV vīru koris Kanadā, Toronto bērnu koris, stīgu orķestris un solisti. Kopskaitā 150 dalībnieku. Diriģents A. Purvs.
Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICĀ —
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada
Ontario iedzīvotājiem jāpieskaita 5% tirdzniecības nodoklis.
Iepriekš samaksātām platēm pasta izdevumus sedz grāmatnīca.

Ja Baltijas jūrā sprāgtu atombumbas...

Aizvadītās nedēļas pasaules politiskā atmosfairā atgādināja negaisa tuvošanos, vienlaicīgi Austrumos un Rietumos savelkoties draudīgiem mākoņiem, un pāri Atlantijas okeanam uzmanīgu politiķu acis jau saskatīja it kā tālu zibeņu šaudīšanos. Tai pašā laikā, kad Maskavā notika Varšavas pakta 7 komūnistisko valstu konference, piedaloties Bulgārijas, Čechoslovakijas, Austrumvācijas, Ungārijas, Polijas, Rumānijas un Pad. savienības valdību galvām, Briselē sākās Ziemeļatlantijas aizsardzības organizācijas (NATO) 15 valstu sanāksme, Helsinkos jau trešo nedēļu turpinājās Pad. savienības un ASV delegāciju sarunas par stratēģisko atomieroču izplatīšanas kontroli, bet Ņujorkā pēc 5 mēnešu pārtraukuma atsākās „četru lielo" — ASV, Anglijas, Francijas un Pad. savienības — apspriedes par miera nokārtojumu Vidējos austrumos.

NATO sanāksmē Briselē sabiedroto aizsardzības ministri iepazinās ar stratēģisko atomieroču lietošanas projektiem Eiropā. Nukleārās aizsardzības komiteja apsprieda plānu par taktikas un mērķu izvēli atomieročiem varbūtējā kaujas laukā, ja NATO spēkiem nāktos izšķirties arī par laiku, kad atomieročus lietot. Šis plāns ir 7 valstu atomieroču lietošanas plānošanas grupas viena gada apspriežu produkts.

Londona un Bonna ieskata, ka atomieroči Eiropā būtu lietojami tikai tad, ja konvencionālajiem ieročiem neizdotos uzbrucēju atsist. Tādā gadījumā atomieroči būtu vērsti pret mērķiem Austrumvācijā, Polijā un Čechoslovakijā — tiešās frontes vietās, bet ne pret Pad. savienību. Mērķi ietvertu taktiskos lidlaukus, dzelzceļa mezglus, kara materiālu noliktavas un armijas koncentrēšanas vietas ienaidnieka kaujas spēka pastiprināšanai. Tas būtu Rietumu brīdinājums Pad. savienībai, ka atomieroču lietošana izvērtīsies plašāka, ja cīnas neaprims. Līdzīga taktika būtu lietojama arī Baltijas un Melnajā jūrā, ja sabiedroto flotes spēkus tur pārspētu. Rietumvācija tomēr nevēlas atomieroču mērķos iekļaut Austrumvāciju. ASV domā, ka pirmā atomlādiņa eksplozija Austrumeiropā mudinātu Pad. savienību apturēt uzbrukumus iekām nākošais atomšāviņš nav vērsts pret pašu.

ASV ārlietu ministrs Rodžers un aizsardzības ministrs Lērds ieradās Briselē jau pagājušās nedēļas sākumā. NATO sabiedrotie atzina, ka vienīgi ASV prezidentam ir tiesības „nospiest atomieroču pogu" NATO vārdā. Par aizsardzības vadlīnijām vienojās 14 valstu aizsardzības ministri, izņemot Franciju, kuŗai kopā ar Angliju kā atomvarām NATO spēkos piekrīt sekundāra loma. Visi angļu atomieroči NATO apgabalā pakļauti kopīgās aizsardzības organizācijas militāro spēku augstākajam komandierim — amerikāņu ģenerālim, kas pakļauts ASV prezidentam. Franciji teorētiski būtu tiesības rīkoties ar atomieročiem vienai pašai, bet ne NATO vārdā un ietvaros.

Aizsardzības ministrs Lērds drošināja, ka ASV paturēs savus spēkus Eiropā vismaz līdz 1972. gada vidum. NATO valstu aizsardzības ministri pieņēma divus slepenus plānus, kuŗi dod Rietumiem ilgāku laiku atsist ienaidnieka uzbrukumu bez atomieročiem, noteicot, kā un kur pēdējie lietojami, ja ienaidnieks tomēr turpinātu spiesties uz rietumiem.

Paredzēta iepēja likt sprāgt brīdinājuma šāviņiem Baltijas un Melnajā jūrā, kā arī gaisā virs Austrumeiropas, lai rādītu NATO gatavību aizstāvēties atomieročiem. Briseles sanāksmes turpinājumā NATO valstis uzņēma visai vēsi Varšavas pakta valstu ilūzijas par drīzu Eiropas drošības konferenci. NATO ministru padome savā atbildē iekļāva arī ņosacījumu par Vācijas jautājuma izšķiršanu un ASV un Kanadas piedalīšanos šajā konferencē kā pilntiesīgām dalībniecēm. Komūnistu nostāja šai jautājumā vēl ir neskaidra. ASV uzskata, ka Pad. savienība šādās konferencēs „salasa" tikai propagandas panākumus. Pirms ielaišanās citās sarunās, amerikāņi vēlas nogaidīt, kādi būs sarunu rezultāti par atomieroču kontroli Helsinkos,

NATO ieteikusi Pad. savienībai apliecināt savu labo gribu gūt sekmes atbruņošanās sarunās, stājoties sakaros ar Rietumvācijas valdību pirms NATO piedalās pilna mēroga Austrumu un Rietumu drošības konferencē. Pēc divu dienu sarunām NATO valstis izteica kopīgu deklarāciju, kuŗa noraida Pad. savienības priekšlikumu sasaukt Eiropas drošības konferenci jau pavasarī. Briseles konference tomēr atstāja atvērtas durvis tālākām sarunām, ja Austrumeiropa būtu gatava runāt par tādiem fundamentāliem jautājumiem kā bruņošanās ierobežošanas pārraudzību, Vācijas un Berlines jautājumu un citām svarīgām problēmam. Francija neizrādīja nekādu interesi pašreizējos apstākļos sākt kādas sarunas ar Pad. savienību.

Ar savu deklarāciju NATO, domājams, vēlas vairot spiedienu uz „sāls" (SALT) sarunām Helsinkos, kur sālij drīz var piejaukties arī pipari. Pēc trešās sarunu nedēļas Helsinkos vairojušās bažas, ka strupceļš nav pārāk tālu. Abu delegāciju vadītāji Smits un Semjonovs pēc pēdējās tikšanās Pad. savienības sūtniecībā nolēmuši sarunas uz dažām dienām pārtraukt, lai saņemtu tālākas instrukcijas no savām valdībām Vašingtonā un Maskavā.

Varšavas pakta valstu konferencē Maskavā tomēr parādījies arī Austrumvācijas komūnistu vadītājs Ulbrichts, kuŗam jau pirmajā dienā „pievilka bremzes" viņa pretošanās centieniem kanclera Branta piedāvājumam izveidot labākas attieksmes ar Rietumvāciju. Jau pirms konferences sākuma komūnistiskā bloka valstis sagatavojās gaidāmajiem Ulbrichta protestiem, jo vecais Austrumvācijas komūnistu vadonis, kas Kremlim ir vienlīdz mīļš bērns, kvēlo aizdomās, ka atkusnis Bonnas un Austrumeiropas starpā, varētu nākt viņam par ļaunu. Kamēr Maskava diplomātiski nogaida, lai kanclers Brants pilnīgi izliek savas kārtis Bonnas politikas spēļu galdā, nepacietīgais Ulbrichts jau tagad prasa, lai Brants atzīst Austrumvāciju par suverēnu valsti tās pašreizējās robežās. Tikai tad viņš runātu par Bonnas piedāvājumiem. Kremlis turpretim vēlas rūpīgi pārbaudīt Branta nostāju pret Austrumeiropu.

Austrumvācija joprojām ir saimnieciski stiprākā komūnistiskā valsts austrumu blokā, ar kuŗu Maskavai jārēķinās, bet Ulbrichtam jau sen apnicis, ka Kremlis bez saimnieciskās izsūknēšanas liek Austrumvācijai pabalstīt arī pārējās „brālīgās" Austrumeiropas komnistiskās valstīs. Maskava tādēļ domā, ka Ulbrichta kaimiņi varētu atvieglināt Austrumvācijas saimniecisko nastu, uzsākot tirdzniecīskus darījumus ar Rietumvāciju.

Pēc ziņām, kuŗas Rietumos iegūtas no Maskavas avotiem, Varšavas pakta valstu konferences mērķis bijis izlemt, vai sarunām starp Rietumvāciju un komūnistiskajām valstīm jābūt individuālām, vai arī jānotiek uz kollektīvas bazes. Maskava nosvērusies par tiešām sarunām ar Bonnu, ciktāl tās attiecas uz deklarāciju atteikties no militāras varas lietošanas, bet arī tādā gadījumā šīs sarunas nedrīkstētu apēnot Eiropas drošības konferenci, kuŗu Varšavas pakta valstis plāno nākošajā gadā. Maskavas galvenais mērķis tomēr bija koordinēt Austrumeiropas valstu politiku attieksmē uz Rietumvācijas kanclera piedāvājumiem. Publicētajā konferences nobeiguma komūnikē apsveikti Bonnas sociālistu valdības priekšlikumi, tomēr brīdināts no Rietumvācijas „neonacistiem", kuŗi joprojām meklējot atriebšanās iespējas. Komūnikē konstatēts, ka Rietumvācija virzās uz saspīlējuma mazināšanu ar komūnistiskajām valstīm un ieteikts Branta valdībai „atbrīvoties no pagātnes", lai rastos „reālistiska pieeja" problēmām.

Mūsu labais, mīļais dēls, brālis un krustdēls pēkšņi šķīrās traģiskā nāvē —

Juris Piegāze

dzimis 1946. gada 16. janvārī Vācijā,
miris 1969. gada 26. novembrī Toronto.

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
saulains nakts . . .

Dziļās sērās satriektie
vecāki, brālis ar gimeni, krustmāte Montrealā, krusttēvs Austrālijā, radi un draugi ASV, Latvijā un Sibirijā

ASV demokratijas krize

ASV uzskata par demokratiskāko valsti pasaulē. Taču šāgada 15. oktobris un vēlāk sekojošās pretkaŗa demonstrācijas pierādīja, ka amerikāņu daudzinātā demokratija piedzīvo smagu krizi un ir slima. ASV pilsoņiem ir dažādas lielas brīvības un tiesības, bet tās nereti izmanto demokratiskās iekārtas graušanai, pārlieku izmantojot ļoti populāro saukli: „šī ir brīva zeme!" To lieto vietā un nevietā, neizslēdzot pat valstsvīrus. Tādēļ daudzi iedomājas, ka var darīt visu, ko vien vēlas. Tiesa, brīvība ir katram cilvēkam dotās tiesības darīt visu, kas nekaitē citu tiesībām. Bet ja šī saukļa vārdā nereti aicina uz vardarbību, sit, slepkavo, laupa, posta un dedzina, tad vairs nevar runāt par demokratiju. Tā ir anarchija.

Tagad demokratiju saprot kā iekārtu, kuŗa aptver vismaz trīs prasības: tautas suverēnitāti, brīvību sistēmu un pilsoņu tiesības. Demokratija var pastāvēt tikai tad, ja pilsoņi respektē savu valsti, pasarga to no iekšēju un ārēju ienaidnieku agresijas un sarga arī demokratijas pamatus.

Taču tie, kuŗi 15. oktobrī un vēlāk ASV pilsētās pildīja laukumus un ielas, nebija demokratijas elementi, kas ciena savu valsti un gatavi to pasargāt no iekšēja un ārēja ienaidnieka. Tas bija pūlis, kas ielās un laukumos gribēja „taisīt politiku" un diktēt to valdībai. Nožēlojami, ka pie šī neatbildīgā un demagoģiskā pūļa izgāja un tā „prasības" atbalstīja valstsvīru izlase, kuŗa aicināta sargāt demokratiju un valsts prestižu — senātori un tautas vietnieki, bet arī garīdznieki un citas sabiedrībā cienītas personas. Tas demokratiskajās ASV vēl nebija piedzīvots. Tādēļ arī policijas organizācijas galvenais vadītājs 15. oktobri pamatoti apzīmēja par „nacionāla kauna dienu".

Viena no demokratijas lielākajām brīvībām ir vārda un runas brīvība, kuŗu nekur tik plaši neizmanto kā tieši ASV. Pilsoņi var jo plaši izrakstīties un izrunāties par visu, nemaz nepadomājot, ka ar to nereti kaitē savas valsts interesēm. Kādreizējais daudzinātais ASV augstākais tiesnesis Olivers Vendels Holms reiz teica: „Vārda un runas brīvība nevar būt bezgaliga un neierobežota, jo nevienam nav tiesības radīt pāniku teātrī ar nepatiesiem saucieniem — Ugunsgrēks". To derētu atcerēties un ievērot pašreizējiem ASV valdības Vietnamas politikas kritizētājiem, bet vēl jo vairāk izraudzītajiem valsts prestiža un demokratijas sargātājiem — senātoriem un tautas vietniekiem. Daudzi no viņiem asi kritizē prezidentu, pārmetot, ka viņš par maz un pārāk lēni izvāc karaspēku no Vietnamas. Ar to viņi izdara ienaidniekam vislielāko pakalpojumu. Kāpēc lai ienaidnieks nopietni runātu par mieru, kāpēc lai piekāptos un neprasītu to, ko valsts kongresā prasa paši amerikāņi?. Šie kritizētāji negrib vai nespēj saprast un neapzinās, ka grauj demokratijas pamatprincipus — cienīt savu valsti un celt tās prestižu. Viņi neapzinās, ka ar savu rīcību tikai novilcina miera panākšanu un reizē ar to paši spiež uz lielākiem upuriem kaŗa laukā.

Francijas 18. gadsimta politiķis un filozofs Monteskjē demokratijas un republikas dzīves pamatprincipu saskatīja „labos tikumos". Tagad varētu jautāt, cik daudziem no amerikāņu demokratijas izlases ir šie „labie tikumi"?

Vai nav tā, ka lielākā daļa tagad vairāk interesējas par personīgajām nekā valsts un vispārības interesēm?

15. oktobŗa un vēlākās demonstrācijas, kuŗās pūlis ielās „taisīja politiku", gribot to uzspiest valdībai, pierādīja, cik ASV demokratija pašreiz ir nestabila un vāja, arī to, ka tās pamatprincipi ir aizmirsti.

Kas vispār apdraud demokratisku iekārtu? To var apdraudēt nestabila, nenosvērta sabiedrība, iekšējas nesaskaņas un cīņas, kad var rasties organizēts demagoģisks iedzīvotāju mazākums, kas grib īstenot savus mērķus ar terroru, kad pilsoņu masa kļūst apatiska un padodas demagoģijas ietekmei, kad demokratijas izlase kļuvusi pārāk vāja un tai nav gribas novērst demokratijai draudošās briesmas.

No vēstures zināms, ka demokratijām daudzreiz pienācis noriets, bet tās atkal cēlušās un atdzimušas. Lai glābtu demokratiju, kas kļuvusi slima vai ir apdraudēta, lai tā varētu atdzimt, nepieciešami apzinīgi, aktīvi, vesela prāta sabiedrības elementi — izlase, kuŗa valsts un tautas intereses stāda augstāk par savām personīgajām interesēm.

Fr. Strazdiņš

MIRIS MARŠALS VOROŠILOVS

No Maskavas ziņo, ka 2. decembrī 88 gadu vecumā miris Pad. savienības varonis un visādi citādi izcilais maršals Klements Vorošilovs, tuvs Staļina līdzgaitnieks un, vienīgais kādreizējā Kremļa diktātora personīgs draugs. Vorošilova „svētbilde" savā laikā parādījās pie namu fasādēm un gājienu plakātos visos svētku gadījumos līdzās Staļinam. Hruščovs, nākot pie varas, viņu 1961. gadā, par spīti visiem Staļina piešķirtajiem ordeņiem, publiski nonicināja. Kā tuvu līdzgaitnieku Vorošilovu 4. decembrī apbedīja blakus Staļinam pie Kremļa mūŗiem. Viņa nāves paziņojumu, kuŗu oficiāli publicējusi padomju ziņu aģentūra TASS, parakstījis pašreizējais Kremļa triumvirāts Brežņevs, Kosigins un Podgornijs.

Maskavas ziņojumā sniegts arī plašs Vorošilova dzīves apraksts, pastāstot, ka viņš dzimis 1881. gadā 23. janvārī kā Ukrainas dzelzceļsarga dēls un darbojies boļševiku partijā jau pirms 1917. gada oktobŗa revolūcijas, daudzus gadus pavadot cara cietumos un Sibirijā. Jau 1925. gadā Vorošilovs kļuvis sarkanarmijas un jūras spēku augstākais vadītājs un militāro spēku tālākais izveidotājs, bet pēc 1940. gada neveiksmīgā kaŗagājiena Somijā šo posteni zaudējis, lai atkal izceltos 1945. gadā, kad Staļins viņu sūtīja uz Ungāriju par sabiedroto kontrolkomisijas vadītāju Budapeštā. Gadu vēlāk Vorošilovs atgriezās Maskavā un kādu laiku bija Pad. savienības prezidents. 1960. gadā viņš aizgāja pensijā. Pēc Chruščova gāšanas 1964. gada oktobrī Vorošilovs gan vēl uz brīdi parādījās Maskavas politiskajā skatuvē, taču aizvien vairāk sagura vecuma nespēkā, kamēr nāve viņu tagad pilnīgi izsvītroja no Kremļa „vecās gvardes" saraksta.

SIKĀS ZIŅAS

● Holandes delegāts Apvienotajās nācijās Leopolds van Ufords žēlojies par neseno AN izpildorgana rīkojumu, kuŗš no organizācijas galvenās mītnes Ņujorkā izsūtīts dažādajiem Apvienoto nāciju informācijas centriem pasaulē, aizliedzot tiem pieņemt individuālus vai grupu iesniegumus, kas līdzšim vienmēr darīts. Liekas, ka šī aizlieguma un jaunā nokārtojuma iemesls ir 43 padomju intelektuāļu parakstītais iesniegums par cilvēku pamattiesību apspiešanu Pad. savienībā, kuŗu petīcijas autoru pārstāvji gribēja nodot Apvienoto nāciju birojā Maskavā. Krievu ierēdņi viņus vienkārši izmeta no biroja. Pa aplinkus ceļiem tie petīciju tomēr nogādāja tieši Apvienotajām nācijām Ņujorkā. Pēc tam Pad. savienības sūtnis Apvienotajās nācijās Maļiks griezās pie pasaules organizācijas ģenerālsekretāra Utanta un „uzlika savu spiedienu", kā sekas tagad ir Apvienoto nāciju informācijas biroju durvju slēgšana atsevišķās valstīs visiem, kas prasa cilvēku pamattiesību ievērošanu.

● Masačuzetas pavalsts nodokļu departaments novērtējis atentātā nogalinātā ASV prezidenta Džona Kenedija nekustamos īpašumus uz 1.890.646 dolariem. Šajā summā nav ieskaitīti tie miljoni, kuŗus neļaikis deponējis savai atraitnei un bērniem.

● Pēc piecu mēnešu pārtraukuma Ņujorkā atsāktas „četru lielo" sarunas miera nokārtojumam Vidējos austrumos. ASV, Anglijas, Francijas un Pad. savienības sūtņi Apvienotajās nācijās īpašās sanāksmēs mēģinās vienoties par vadlīnijām krizes atrisināšanai, lai pēc tam grieztos pie Apvienoto nāciju vidutāja Gunara Jaringa, Zviedrijas sūtņa Maskavā, ar ierosinājumu plānu apspriest Vidējo austrumu galvaspilsētās.

● Kādā sanāksmē Royal York viesnīcā Toronto kādreizējais Kanadas ministru prezidents Džons Difenbēkers izteicies par monarchiju kā labāko valsts formu. Auditorija šo Difenbēkera uzskatu, izteiktu tikai dažas nedēļas pēc Maskavas apmeklējuma, uzņēma ar aplausiem un smiekliem.

● Demokratijām daudzreiz pienācis noriets, bet tās atkal cēlušās un atdzimušas. Lai glābtu demokratiju, kas kļuvusi slima vai ir apdraudēta, lai tā varētu atdzimt, nepieciešami apzinīgi, aktīvi, vesela prāta sabiedrības elementi — izlase, kuŗa valsts un tautas intereses stāda augstāk par savām personīgajām interesēm.

RIETUMVĀCIJA NOTIESĀTS PADOMJU SPIEGS

Ķelnē uz 7 g. cietumā notiesāts Rietumvācijas valdības dienestā bijušais 45 gadus vecais fotografs Heincs Siterlins par spiegošanu Pad. savienībai. Tiesas process ilga 17 dienu. Izmeklēšanā pierādījies ka Siterlins 7 gadu laikā piegādājis Maskavai 2900 slepenu NATO un Rietumvācijas valdības dokumentu fotokopiju. Kādreizējo bēgli no Austrumvācijas Siterlinu apcietināja 1967. gadā pēc Pad. savienības bijušā meistarspiega pulkveža Jevgenija Runges sniegtās informācijas. Runge bija pārbēdzis uz Rietumiem un atklājis plašo Maskavas spiegu tiklu Rietumvācijā. Apcietināja arī bundestāgā par sekretāri nodarbināto Siterlina sievu Leonoru, kuŗa pēc trīs dienām cietumā pakārās. Siterlins tiesā taisnojās, ka spiegojis par labu dalītās Vācijas apvienošanai.

Jevgeniju Rungi pēc pārbēgšanas uz Rietumberlīni, kur viņš pieteicās amerikāņu pretizlūkošanas iestādēm, nogādāja uz ASV, visu laiku turot viņa uzturēšanās vietu lielā slepenībā. Līdz šim Runge ASV ticies tikai ar Rietumvācijas konsulu, kuŗam nodeva savu liecību Siterlina lietā. Tiesa Ķelnē, it sevišķi Siterlina aizstāvis, bija pieprasījusi Rungres personīgu ierašanos liecības nodošanai bet tā kā drošības apsvērumu dēļ tas nebija iespējams, Rungi nopratināja viņa slēpšanās vietā. ASV drošības iestādījumi ir ļoti piesardzīgi, jo ieskata, ka Runges dzīvība vienmēr būs apdraudēta.

KUBA ATKAL SAŅEMS PADOMJU IEROČUS

Maskavas lēmums apgādāt Kubu ar modernajiem padomju ieročiem Rietumos atkal radījis bažas par iespējamu jaunu Kubas krizi, kāda radās Chruščova laikā, kad sala kļuva par Pad. savienības raķešu bazi. Sarkanarmijas laikraksts „Krasnaja Zvezda" ziņo, ka Kuba saņems „visjaunākos ieročus un militārās ierīces" bet tās kaŗavīrus padomju speciālisti apmācīšot, kā lietot šos „pasaules visbriesmīgākos modernos ieročus".

Analizējot Maskavas līdz šim izpaustās ziņas, militārie novērotāji Rietumos izteikušies, ka tās tik nenoteiktas, ka iespējams pieņemt jebkāda veida Kubas apbruņošanu, ieskaitot raķetes, lidmašīnas un kaŗakuģus. Visumā tomēr paredz, ka Kubā novietos tikai īso distanču padomju raķetes, jo no šīs vietas nav tālu jāšauj... Militārie un politiskie eksperti nedomā, ka Maskava vēlēsies ASV pievārtē atkal novietot tālšāvinu raķetes, kuŗas 1962. gadā jau izraisīja krizi abu lielvalstu starpā. Tas ir ticams, jo, kamēr ASV vēl nav atbruņojušās, Maskavai šāda krize nav vēlama...

APCIETINĀTS „MELNĀS PANTERAS" VADITAJS

Sanfrancisko apcietināts nēģeru nemiernieku organizācijas „Melnās panteras" štāba priekšnieks Dēvids Hilards, kuŗš kādā „pīšņiku" sanāksmē 15. novembŗa „morātorijā" savā runā izteica draudus ASV prezidenta dzīvībai, cita vidū saucot: „Mēs nonāvēsim Ričardu Niksonu!" Tagad 27 gadus vecais Hilards uz zvērināto tiesas pieprasījuma pamata apcietināts.

ZIEMSVĒTKOS UN JAUNGADĀ SAIGONA NESAUS

Dienvidvietnamas valdība Saigonā paziņojusi, ka valsts un tās sabiedroto militārie spēki ieturēs īsu Ziemsvētku un Jaungada pamieru, kāds ievērots arī pēdējos četros kaŗa gados. Prezidenta Vantjū paziņojumā teikts, ka armija kaujas darbību uz 24 stundām pārtrauks plkst. 6 vakarā pirms Ziemsvētkiem un Jaungada. Vietkongu atbildes vēl nav. Pēdējos gados komūnisti vienmēr atbildējuši ar aicinājumu uz trīs un vairāk dienu pamieru, paši to tomēr allaž pārkāpjot.

Padomju sociālistiskā saukļa „Katram pēc viņa spējām un vajadzības" īstenošana.
Dadža karikatūra

AKTUĀLAIS KAŖADĀ

★ Vai Kanadas 235.000 indiāņi sāk izmirt? Dominijas statistiku biroja dati rāda, ka indiāņu zīdaiņu mirstība ir 2,5 reizes lielāka nekā vispārējā zīdaiņu mirstība Kanadā. Kopš 1965. gada lielā mērā pieņēmusies mirstība starp viriešu kārtas indiāņiem, īpaši Ontario provincē. Jautājums pārrunāts arī federālajā parlamentā, veselības ministram Manro apņemoties apsvērt vairāk līdzekļu piešķiršanu indiāņu veslības iestādījumu uzlabošanai.

★ Vētru parlamentā sacēlis Kanadas radio un televīzijas komisijas lēmums aizliegt ASV televīzijas mikroviļņu programmu raidīšanu uz vietām tālu no abu valstu robežas. Sevišķi par šo izšķiršanos sašutuši rietumpiekrastes pārstāvji, nosaucot to par arrogantu un ģeografiskā ziņā diskriminējošu. Kalgarijas pārstāvis Mahonijs dēvēja lēmumu par gluži neticamu, ievērojot to, ka Toronto un Montreala, piemēram, ir gluži „piesūcinātas" ar ASV raidījumiem. Lēmuma netaisnīgums būs sevišķi jūtams Edmontonā, Kalgarijā, Regīnā, Saskatūnā, Sadberijā un Halifaksā.

★ Uzrunādams NATO valstu pārstāvjus konferencē Briselē pagājušajā nedēļā, Kanadas ārlietu ministrs Šārps entuziastiski mudināja sākt sarunas ar Varšavas pakta valstīm. Šārpa nostāja šai ziņā atšķīrās no ASV, Francijas, Anglijas un Italijas NATO pārstāvju piesardzības pret drošības sarunām ar padomju bloka valstīm. Šārps iestājas par abu pušu miltārā spēka līdzsvarotu samazinājumu.

★ No Toronto karaliskā mūzeja izzagta vīna dieva Bakcha statuete, kuŗu vērtē ap 1500 dol. 18. gadsimta marmora mākslas darba pazušana atklāta 3. decembrī, bet kad tas paņemts, mūzeja sargi nezina.

★ Politisko zinātņu profesors T. Torsons Toronto universitātē, netikdams galā ar 4 radikāļu traucējumiem lekcijas laikā, aicināja pārējos studentus viņam palīdzēt. Ap 15 studentu, tad izvilka huligānisko akadēmiķus no lekciju telpas. Atsacīdamies no gadījuma komentēšanas, prof. Torsons vēlāk tikai norādījis, ka gadījums runājot skaidru valodu pats par sevi.

★ Pirmais „darbs", ko divi jaunievēlētie Toronto pilsētas padomes locekļi — K. Džeferijs un Dž. Sjūels — paveica, bija izjaukt pilsētas oldermaņu grupas plānus par reformām pilsētas pārvaldē. —ns